

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce

Barbora Aligerová

Trávení volného času žáků 6. a 7. tříd ve městě Ústí nad Orlicí

Olomouc 2019

Vedoucí práce: Mgr. Pavla Vyhnálková, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

V Ústí nad Orlicí dne 11. 6. 2019

.....

Barbora Aligerová

Poděkování

Tímto velmi děkuji Mgr. Pavle Vyhnákové, Ph.D. za její cenné rady, ochotu, trpělivost a čas, který věnovala této práci.

Poděkování patří také respondentům, bez jejichž pomoci by nevznikla praktická část práce.

Velmi děkuji také své rodině a partnerovi, kteří mě po celou dobu studia plně podporovali.

Obsah

Úvod	6
1 Volný čas	8
1.1 Charakteristika volného času.....	8
1.2 Funkce volného času	9
1.3 Prostředí a volný čas	10
1.4 Pedagogika volného času a věda o volném čase.....	11
1.5 Výchova a volný čas	11
1.5.1 Funkce výchovy ve volném čase.....	13
1.5.2 Cíle, podmínky a prostředky výchovy ve volném čase.....	14
2 Instituce pro výchovu ve volném čase	17
2.1 Školy	17
2.2 Školská zařízení pro zájmové vzdělávání.....	17
2.3 Další volnočasové subjekty	19
2.4 Komerční volnočasové instituce.....	19
3 Dítě staršího školního věku	20
3.1 Charakteristika období staršího školního věku z pohledu různých autorů.....	20
3.2 Tělesný a motorický vývoj.....	20
3.3 Vývoj poznávacích procesů	21
3.4 Sociální vývoj.....	23
3.5 Volný čas	23
4 Možnosti trávení volného času ve městě Ústí nad Orlicí	24
4.1 Město Ústí nad Orlicí	24
4.2 Volnočasová zařízení a organizace ve městě Ústí nad Orlicí.....	25
4.3 Tradiční akce ve městě Ústí nad Orlicí	28
5 Praktická část bakalářské práce.....	29
5.1 Základní škola Třebovská, Ústí nad Orlicí.....	29
5.2 Základní škola Komenského, Ústí nad Orlicí.....	29
5.3 Cíle a otázky průzkumného šetření	30
5.4 Metoda průzkumného šetření	30
5.5 Průběh průzkumného šetření.....	30
5.6 Výsledky průzkumného šetření	31
5.7 Shrnutí průzkumného šetření	62
Závěr	65
Seznam použité literatury.....	66
Seznam internetových zdrojů.....	67

Seznam zkratk	69
Seznam grafů	70
Seznam tabulek	70
Seznam příloh	71

Úvod

Pro svou bakalářskou práci jsem si zvolila téma „Trávení volného času žáků 6. a 7. tříd ve městě Ústí nad Orlicí“. Často kolem sebe slýchávám děti a mládež, kteří říkají věty typu: „v Ústí není co dělat“, „tady je pořád nuda“, a podobně, proto mě problematika trávení volného času této věkové kategorie zaujala jako téma práce. Samotnou mě velmi zajímalo, jaké aktivity se dají ve volném čase v Ústí nad Orlicí vykonávat, nebo které různé volnočasové organizace zde působí, zdali tu opravdu není „co dělat“. Žáky v 6. a 7. třídách jsem si vybrala, protože tato skupina prochází obdobím změn – pubertou, dochází k vyhledávání nových možností, jak nakládat se svým volným časem. Kromě toho se tato věková kategorie čím dál více pohybuje v internetovém prostředí a na sociálních sítích, což pro ně může být nebezpečné, ať už z hlediska množství času stráveného zde, ale také z hlediska obsahu, či osob vyskytujících se na webu.

Hlavním cílem této práce je popsat problematiku volného času kategorie dětí staršího školního věku, konkrétně žáků 6. a 7. tříd. Dalším cílem je specifikovat možnosti volnočasových aktivit, které město Ústí nad Orlicí nabízí.

Věřím, že výsledky výzkumného šetření by mohly být vhodnou ukázkou spokojenosti či nespokojenosti s volnočasovými aktivitami, ať už pro školy, tak i pro další instituce a organizace pracující s dětmi a mládeží v Ústí nad Orlicí.

V první kapitole charakterizují volný čas, jeho funkce, vysvětlím pojem prostředí a volný čas se zaměřením na volnočasové prostředí, dále uvedu pedagogiku volného času a vědu o volném čase, zmíním se o výchově a volném čase, konkrétně o funkcích výchovy ve volném čase, cílech, podmínkách a prostředcích ve volném čase.

Druhou kapitolu tvoří instituce pro výchovu ve volném čase. Popíši školy, školská zařízení a blíže seznámím se školskými zařízeními pro zájmové vzdělávání, následně zmíním další volnočasové subjekty a komerční volnočasové instituce.

Třetí kapitola se týká vývojového období dítěte staršího školního věku. Zde charakterizují období z pohledu různých autorů, poté definuji tělesný a motorický vývoj, vývoj poznávacích procesů, sociální vývoj a volný čas dítěte staršího školního věku.

Čtvrtá kapitola se zaměřuje na možnosti trávení volného času ve městě Ústí nad Orlicí, konkrétně uvádí obecné informace o městě, dále se zabývá volnočasovými zařízeními a organizacemi působícími ve městě Ústí nad Orlicí a zmiňuje tradiční akce pořádané v Ústí nad Orlicí.

Poslední, pátá kapitola je určena praktické části bakalářské práce. Nejdříve charakterizují dvě základní školy, ve kterých jsem prováděla průzkumné šetření, následně definuji cíle a otázky, metodu, průběh, výsledky a shrnutí průzkumného šetření.

1 Volný čas

V první kapitole charakterizují pojem volný čas z hlediska různých autorů, uvedu jeho funkce, dále se v této práci zabývám oblastí prostředí, které dítě ovlivňuje, konkretizují volnočasové prostředí. Okrajově se zmíním také o pedagogice volného času a vědě o volném čase, na závěr vysvětlím oblast výchovy a volného času.

1.1 Charakteristika volného času

V literatuře můžeme nalézt mnoho vysvětlení pojmu volný čas. Každý autor ho vymezuje jinak. Zde uvádím charakteristiku Hofbauera, Hájka, pedagogického slovníku a Pávkové a kolektivu autorů.

Za volný čas můžeme označit dobu, která nám zbývá po splnění činností z pracovního a vázaného času. Pod pracovní čas spadá doba strávená ve škole či zaměstnání a mezi vázaný čas zařazujeme veškeré biologické a fyziologické potřeby, jako je potřeba jídla, spánku, dále sem spadá péče o rodinu a domácnost nebo cestování do a z práce nebo školy. Po splnění těchto povinností a potřeb má člověk prostor pro aktivity, které si sám vybere, aktivity, které ho jakkoliv rozvíjí. (Hofbauer in Hájek et al., 2011, s. 10) Mimo čas pracovní a vázaný můžeme ještě rozlišit takzvaný čas polovolný, který je na hranici dvou předešlých. „*Jsou to aktivity, které přinášejí radost a současně i případný praktický užitek*“. Můžeme si představit různé kutilské či ruční práce nebo zahrádkaření. (Hofbauer in Hájek et al., 2011, s. 11)

Hofbauer (2004, s. 13) považuje za volný čas tu dobu, ve které člověk nemusí vykonávat své povinnosti jako je návštěva školy, a práce v zaměstnání nebo potřeby nutné k přežití. Do volnočasových činností jedinec vstupuje svobodně, dobrovolně, a má při nich příjemné pocity, uvolnění, uspokojení.

Podle pedagogického slovníku (2009, s. 341), můžeme volný čas vymezit jako: „*čas, s kterým člověk může nakládat podle svého uvážení a na základě svých zájmů. Je to doba, která zůstane z 24 hodin běžného dne po odečtení času věnovaného práci, péči o rodinu a domácnost, péči o vlastní fyzické potřeby (včetně spánku)*“.

Volný čas je doba, kdy si sami, dobrovolně vybíráme, jaké činnosti chceme dělat. Tyto činnosti nám poskytují uvolnění, odreagování, odpočinek, zábavu. (Pávková et al., 2008, s. 13)

1.2 Funkce volného času

Členění funkcí existuje velké množství. Dají se rozdělit podle toho, kdo je v popředí zájmu při jejich uspořádání. Může se jednat o: vztah společnosti a volného času, vztah volného času a životního způsobu nebo volný čas jako prostor člověka pro svobodnou volbu činností. (Knotová, 2011, s. 32)

Stručně jako hlavní funkce lze uvést: odpočinek, zábavu a rozvoj osobnosti. (Hofbauer et al., 2004, s. 13)

V literatuře můžeme nejčastěji vyhledat podrobněji rozepsané funkce, které vymezil německý pedagog Horst W. Opaschowski. Ten uvádí osm následujících funkcí volného času, přičemž říká, že všechny jsou vzájemně propojené a tvoří jeden celek.

- **rekreační funkce** – čas k psychickému a fyzickému uvolnění, odpočinku, načerpání sil, Opaschowski ji řadí mezi funkce individuální,
- **kompenzační funkce** – čas vymezený k zábavě, uvolnění a rozptýlení, spadá mezi funkce individuální,
- **výchova a další vzdělávání** – spadá sem celoživotní učení a vzdělávání se, poznávání, zvědavost člověka; patří mezi funkce individuální,
- **kontemplační funkce** – rozumíme jí například porozumění sobě samému, hledání smyslu života, je to čas pro sebe samého; patří do individuálních funkcí,
- **komunikační funkce** – v této funkci nalezneme oblast vztahů jako jsou partnerství, sociální kontakty, sdílení a kontakt s druhými; patří mezi funkce společenské,
- **participační funkce** – jedinec se podílí na společenském dění, účastní se a spolupracuje na vývoji společnosti; patří mezi funkce společenské,
- **integrační funkce** – týká se společnosti, řadíme do ní vztahy v kolektivech, a s tím spojené utváření skupin; patří mezi funkce společenské,
- **enkulturační funkce** – můžeme sem zařadit aktivity, kterými sami sebe rozvíjíme prostřednictvím kulturních, tvořivých, sportovních a dalších aktivit; enkulturační funkce má společenský význam. (Hájek et al., 2003. s. 12–13)

1.3 Prostředí a volný čas

Dle Knotové (in Přádka et al., 2004, s. 26) má na člověka vliv několik typů prostředí: rodinné, školní, lokální, skupinové, pracovní a volnočasové. Děti a mládež se týkají všechna z výše uvedených prostředí mimo pracovní prostředí, které se stává významným až pro dospělého, pracujícího jedince.

Nyní se zaměřím na volnočasové prostředí, o dalších typech prostředí se stručně zmiňuji v kapitole zabývající se vývojovým obdobím dítěte staršího školního věku.

Dnes se volný čas považuje za velmi významný pro všechny generace společnosti. Jedním z činitelů, kteří ovlivňují volný čas je právě prostředí, jež nabízí nespočet možností, jak se může člověk seberealizovat. (Knotová in Přádka et al., 2004, s. 33)

Mnoho odborníků se zabývá vlivy působící na člověka ve volnočasovém prostředí. Často se zaměřují na vliv médií a umění, dále na nejrůznější instituce, organizace, nadace a na jednotlivé aktivity člověka, které vykonává ve volném čase. (Knotová in Přádka et al., 2004, s. 33-34)

Nepochybně můžeme říci, že média mají silný vliv na člověka. S příchodem počítačů a mobilních telefonů ještě mnohem větší. Proběhly průzkumy týkající se vlivu médií na chování člověka v běžném životě v oblasti stoupajícího a násilného chování. Podle některých průzkumů vyšlo najevo, že média jednoznačně podporují agresivní a násilné chování, ovšem druhá skupina průzkumů toto nepotvrzuje, jelikož si odborníci myslí, že proces napodobování a ztotožňování se není tak jednoduchý. (Knotová in Přádka et al., 2004, s. 34)

Podle Říčana (1995, s. 61) má na děti a mládež špatný vliv sledování médií, která poskytují pohled na násilí. Jednak kvůli výskytu krutých, drsných, krvavých scén, a jednak postava – ať už filmová nebo ze zpravodajství často zvítězí pomocí zločinného násilí, které je tam považováno za to dobré a správné. Ač se to nemusí zdát, zkuste se někdy podívat i na dětské pořady. Mnohé z nich totiž násilí obsahují, a přesto, že je častokrát vyobrazeno spíše vtipnou a veselou formou, podvědomě na dítě negativně působí. V dnešní době, kdy jsou počítače a mobilní telefony v největším rozmachu, představují značné nebezpečí také agresivní a brutální hry volně dostupné na těchto zařízeních. Děti a mládež se při jejich hraní dostávají do role agresora, a tím mají možnost vyzkoušet si násilí v hlavní roli. (Říčan et al., 1995, s. 61)

Mimo výše zmíněná nebezpečí představuje největší nebezpečí nevhodně, neplnohodnotně, a především neaktivně strávený volný čas. Pokud by ho takto dítě trávilo pravidelně, časem

může dojít k utlumení tvořivosti, představivosti nebo potlačení rozvoje řeči. (Říčan et al., 2004, s. 62)

Jelikož jsem zmínila vliv médií, je důležité také neopomenout vliv různých organizací, institucí, sdružení. Zde se sdružují lidé se stejnými zájmy, hodnotami. Člověk, který se chce stát součástí musí mít stejný cíl jako ostatní členové, samozřejmostí je respektování nastavených podmínek a disciplína. Jedinec nemůže také působit sám za sebe, ale musí s ostatními spolupracovat, pomáhat si, přičemž tím uspokojuje své potřeby.

Časem přijímá různé role, podle kterých by se měl určitým způsobem chovat (Knotová in Přádka et al., 2004, s. 35)

1.4 Pedagogika volného času a věda o volném čase

Pedagogika volného času je jednou z disciplín pedagogických věd. Věnuje se: „*výchově ve volném čase, cílům, podmínkám, a prostředkům výchovy ve volném čase, pedagogickému ovlivňování či zhodnocování volného času.*“ (Bendl et al., 2015, s. 118)

Pedagogika volného času nám dále vysvětluje její základní pojmy, dává nám doporučení pro tvorbu a realizaci činností, určuje metodické postupy. (Bendl et al., 2015, s. 119)

Pedagogiku volného času můžeme definovat jako jednu z pedagogických disciplín, která se zaměřuje na výchovné a vzdělávací prostředky, pomáhá člověku smysluplně a kvalitně využívat volný čas. Také napomáhá tomu, aby si člověk vhodné aktivity dokázal vybrat sám. (Hájek et al., 2004, s. 25)

Pedagogika volného času má za úkol pochopit a naučit člověka, že volný čas je doba, kterou můžeme využít k činnostem a aktivitám, které pro nás nejsou povinné, ale také k zábavě, uvolnění, odpočinku a seberozvoji. V neposlední řadě je její úkol naučit děti a mládež kvalitně nakládat se svým volným časem. (Hájek et al., 2004, s. 28)

Vedle pedagogiky volného času stojí věda o volném čase. Ta říká, jak volný čas vznikl, také jak se vyvíjela a dále vyvíjí společnost. (Bendl et al., 2015, s. 119) Zkoumá jeho pronikání mezi mladé lidi, pro které je volný čas velmi důležitý z hlediska seberozvoje. (Hofbauer in Hájek et al., 2011, s. 14). Věda o volném čase získává poznatky z různých vědních oborů, jako je například sociologie, psychologie, psychologie, ale i antropologie, ekonomie nebo práva. (Vážanský, 2001, s. 82)

1.5 Výchova a volný čas

Již jsem zmínila, co je to volný čas. Ruku v ruce s tímto pojmem souvisí také pojem výchova. Co je výchova? Podle obecné definice ji lze vymezit jako: „*záměrné, systematické a dlouhodobé působení na utváření osobnosti, které vede k určitému cíli.*“ (Hájek et al.,

2004, s. 25). Volný čas a výchova je předmětem zkoumání mnoha disciplín. Jedná se například o psychologii, sociologii nebo lékařské vědy a další. (Knotová in Přadka et al., 2004, s. 33)

Vztah výchovy a volného času můžeme vyjádřit třemi způsoby:

- výchova pro volný čas (nebo výchova k volnému času),
- výchova ve volném čase,
- výchova volným časem. (Pávková in Hájek et al., 2011, str. 69)

Výchova pro volný čas (k volnému času) se zaměřuje na cíle v oblasti výchovy. Základem výchovy volného času je postupné utváření a rozvíjení schopností, dovedností, motivace a kompetencí pro hodnotné využívání volného času. Dalším pojmem je *výchova ve volném čase*, ve kterém se berou v úvahu specifické podmínky výchovy. Jedná se o výchovné působení v té části života jedince, o které si může relativně svobodně rozhodovat. Posledním z trojice je termín *výchova volným časem*, který se zabývá prostředky výchovy. Týká se volnočasových aktivit, institucí, použitých metod a forem jako prostředků výchovy. Na základě vysvětlení jednotlivých pojmů lze říci, že využívání volného času je současně cílem, podmínkou i prostředkem. (Pávková in Hájek et al., 2011, s. 69).

S termínem *výchova ve volném čase* úzce souvisí také pojem *výchova mimo vyučování*. Často bývají v odborných literaturách oba pojmy nesprávně ztotožňovány. *Výchova mimo vyučování* vyjadřuje vše, co souvisí s výchovou dětí v období docházky do základní a střední školy po skončeném vyučování. (Pávková in Hájek et al., 2011, s. 69)

Pro *výchovu mimo vyučování* je typické, že:

1. probíhá mimo povinné vyučování,
2. probíhá mimo bezprostřední vliv rodiny,
3. je institucionálně zajištěná,
4. uskutečňuje se převážně ve volném čase. (Pávková et al., 2008, s. 37)

Výchova mimo vyučování bývá někdy zaměňována s termínem *pedagogika volného času*. Tyto pojmy nejsou to samé. *Výchova mimo vyučování* představuje oblast výchovy, kdežto *pedagogika volného času* vysvětlujeme jako vědní obor, který zkoumá výchovu ve volném čase z teoretického a praktického hlediska. (Pávková et al., 2008, s. 38)

1.5.1 Funkce výchovy ve volném čase

Můžeme vymezit 4 funkce výchovy ve volném čase. Jedná se o funkce výchovně-vzdělávací, zdravotní, sociální a preventivní.

Výchovně-vzdělávací funkce je dnes považována za prioritní. Uskutečňuje se v každé dětské organizované skupině, jako jsou instituce, sdružení, a další, protože vedoucí skupiny předává dětem nové vědomosti, znalosti, dovednosti a návyky. (Hájek et al., 2004, s. 37)

Zdravotní funkce – činnosti ve volném čase by měly rozvíjet a upevňovat zdraví po tělesné, duševní a sociální stránce. Dítě by se mělo zvládnout naučit vhodně obměňovat aktivity během dne, do volnočasových aktivit zahrnout i pohyb venku, dále dbát na správné a zdravé stravování, dodržování hygienických zásad, ať už osobních, tak i společenských, a také neméně důležité dodržování zásad bezpečnosti práce, s nimiž musí pedagog volného času účastníky vždy seznámit. (Pávková in Hájek et al., 2011, s. 72-73)

Sociální funkce – každá instituce ji plní v jiném rozsahu a jinými způsoby. Můžeme ji chápat ve více pojetích. Jedno z nich je chápáno ve smyslu zajištění dětí, dohled nad nimi po celou dobu od konce jejich vyučovacího dne, dokud si je jejich rodiče nepřevzou. Pedagogové zajišťují jejich bezpečí, dohlíží na ně. Do prvního pojetí spadají školská zařízení, která pracují s mladšími dětmi, a jsou to školní družiny. Jako druhé pojetí je takzvaná účast ve volnočasových skupinách, ve kterých dítě může rozvíjet svou komunikaci, navazovat vztahy s ostatními členy, působit na ně, čímž se socializuje. (Pávková in Hájek et al., 2011, s. 74)

Preventivní funkce – pokud nebudou děti a mládež umět kvalitně nakládat se svým volným časem, nebo v případě vlivu negativního sociálního prostředí (rodina, vrstevnické skupiny, škola), může dojít k členství v negativních sociálních skupinách. (Hájek et al., 2004, str. 28-29) Tyto skupiny mohou z nudy a „dlouhé chvíle“ vyhledávat nejrůznější zábavu, kterou může být: alkoholismus, nealkoholová toxikomanie, majetková trestná činnost nebo násilná trestná činnost. (Hájek et al., 2004, s. 29). Preventivní funkce pomáhá zabraňovat vzniku sociálně-patologických jevů, které nejsou negativní pouze pro společnost, ale i především pro jedince samotné, protože se ho dotýkají komplexně – po stránce zdravotní, psychické, osobnostní, profesní, a další. (Kratochvílová, 2004, s. 88)

Slovenská pedagožka Emília Kratochvílová ve své knize uvádí navíc **seberealizační funkci** – ta je zaměřená na individualitu, ve smyslu uspokojování svých potřeb, zájmů, rozvíjení schopností v zájmových činnostech. Člověk si vybírá aktivity podle svého uvážení, na základě svobodné volby. (Kratochvílová, 2004, s. 87)

1.5.2 Cíle, podmínky a prostředky výchovy ve volném čase

Hlavním znakem výchovy ve volném čase je cílevědomost. Pedagog si na začátku každého výchovného působení stanoví **cíle**, kterých chce dosáhnout pomocí prostředků, které si zvolí. (Pávková in Hájek et al., 2011, s. 74) Sama výchova ve volném čase má své specifické obecné i dílčí výchovné cíle. Obecný cíl výchovy ve volném čase je podle Bendla (2015, s. 124) naučit jedince hospodařit s volným časem, rozumně ho využívat a oceňovat volný čas jako významnou životní hodnotu. Z obecných cílů můžeme formulovat dílčí cíle. Za dílčí cíle mohou být považovány například: naučit vychovávané jedince odpočívat, rozvíjet jejich zájmy a povzbuzovat je v oblasti aktivních zájmů, dále objevovat a rozvíjet specifické schopnosti, uspokojovat potřeby nebo je vést k celoživotnímu vzdělávání. (Bendl et al., 2015, str. 124)

Podmínky pro výchovu ve volném čase mají vnější a vnitřní charakter. Mezi vnitřní podmínky patří především věkové a individuální zvláštnosti vychovávaných. Tyto informace jsou pro pedagogy volného času a vychovatele obzvláště důležité, protože pracují s jedinci různé věkové kategorie. Do vnějších podmínek spadá materiální vybavení, prostory, jednotlivci a sociální skupiny, tedy všechno a všichni, co výchovu nějakým způsobem ovlivňují. (Bendl et al., 2015, s. 125)

Výchovné **prostředky** si volí pedagog, aby dosáhl výchovných cílů. (Pávková in Hájek et al., 2011, str. 75) Obecně se jedná o všechny předměty a jevy, kterých vychovávající využívá k dosažení svých daných cílů. (Bendl et al., 2015, s. 125) „V tomto pojetí patří mezi pedagogické prostředky: činitelé výchovy (rodina, škola a další výchovné instituce), obsah, metody, formy a materiální prostředky.“ (Pávková in Hájek et al., 2011, s. 76)

Obsah výchovy ve volném čase

Každé výchovné zařízení má obsah výchovy jinak stanovený. (Pávková in Hájek et al., 2011, s. 76) Obsah výchovy ve volném čase není na rozdíl od obsahu vyučování definován pedagogickými dokumenty, což by podle Bendla (2015, s. 126) ani nebylo možné, jelikož se od sebe jednotlivé subjekty liší, ať už oblastí cílů nebo podmínek. Obsah pedagogové vytvářejí také na základě přání, potřeb, zájmů a schopností vychovávaných jedinců a při jeho stanovování musí vychovatel respektovat pedagogicko-psychologické požadavky. Obsah tvoří následující výchovně-vzdělávací činnosti: odpočinkové, rekreační, veřejně prospěšné, sebeobslužné, zájmové a příprava na vyučování, avšak sebeobslužné činnosti a přípravu na vyučování nezařazujeme mezi součást volného času, ale mají charakter povinnosti. (Pávková et al., 2008, s. 51)

Odpočinkové činnosti společně s rekreačními slouží ke znovuobnovení sil, odstranění únavy. Odpočinkové bývají, jak již z názvu vyplývá vyplněny klidnými aktivitami, které jsou nenáročné po psychické a fyzické stránce. Rekreační činnosti jsou naopak bohaté na pohybové aktivity, které by se měly odehrávat nejlépe venku na čerstvém vzduchu. (Pávková et al., 2008, s. 83) Tyto dvě činnosti pomáhají odstranit únavu zapříčiněnou školní zátěží. (Pávková et al., 2008, s. 84)

Veřejně prospěšné činnosti spočívají v dobrovolném vykonávání činností, ve prospěch dalších osob nebo skupin. Jedinec si při nich vytváří hodnoty duchovní a materiální a formuje vztahy k ostatním lidem, ale i věcem. V závěru to jedinci přináší vnitřní pocit uspokojení a pomoci těm, kteří ji potřebují. (Pávková et al., 2008, s. 102)

Sebeobslužné činnosti můžeme stručně charakterizovat jako činnosti, které vedou žáky k samostatnosti v oblasti péče o sebe samého a svůj majetek. Jedinec si osvojuje například návyky hygienické a kulturní. (Pávková et al., 2008, s. 102)

Významné místo zauímají také zájmové činnosti, pomocí kterých uspokojujeme a rozvíjíme své potřeby, schopnosti a zájmy, tím pádem pomáhají rozvíjet celou osobnost jedince. (Pávková et al., 2008, s. 92) Obsah zájmových činností tvoří činnosti: společenskovední, pracovní-technické, esteticko-výchovné, přírodovědné a tělovýchovné, sportovní a turistické. (Pávková et al., 2008, s. 94-97)

Příprava na vyučování představuje činnosti, které žákům pomáhají při plnění úkolů zadaných školou. Žáci opakují, procvičují znalosti získané ve škole, také se je učí konkretizovat a používat v praxi. Příprava na vyučování nemusí mít pouze charakter učení jako takového, ale může mít formu didaktických her, četby, sledování televize, veřejně prospěšných prací a další. (Pávková et al., 2008, s. 104) Je důležité, aby příprava na vyučování byla rozdílná ve srovnání s vyučováním. (Pávková et al., 2008, s. 105)

Metody a formy výchovy ve volném čase

Metody a formy výchovy jako další důležité prostředky, lze jinak vysvětlit jako způsoby, kterými vychovávající dosahují svých vytyčených cílů. (Bendl et al., 2015, s. 126) Pedagog pracující ve volném čase se snaží používat všechny výchovně-vzdělávací metody. Za obzvláště významné se považují metody povzbuzující aktivitu dětí, především se jedná o metody praktických činností, dále metody slovní, ve kterých je významná zejména metoda rozhovoru, ale využívají se i jiné, například vyprávění nebo vysvětlování. Hojně používané jsou také metody názorné, hlavně pozorování při zájmových činnostech. Můžeme se zaměřit také na metody výchovné, jinak řečeno metody vztahující se k výchově v užším smyslu či metody mravní výchovy. Zde se považuje za důležité osobní příklad pedagoga a metody

cvičení, při kterých dochází k osvojování žádoucích forem chování v různých životních situacích. (Pávková in Hájek et al., 2011, s. 76)

Výchovné formy mohou mít podobu her, soutěží, exkurzí, schůzek zájmových útvarů a další. Při výchově ve volném čase se preferují skupinové formy práce především v malých skupinách, při kterých je možný individuální přístup. Spontánní a řízené aktivity by měly být vyvážené, to znamená, že by se měly pravidelně střídat. Také je důležité, aby se využívalo i příležitostných aktivit, jako jsou různé exkurze nebo soutěže, a ne pouze pravidelné činnosti. (Pávková in Hájek et al., 2011, s. 77)

Materiální prostředky výchovy ve volném čase

Jako materiální prostředky označujeme prostory, ve kterých se uskutečňuje výchovná činnost a vybavení těchto prostor. Tyto prostředky podléhají hygienickým, pedagogicko-psychologickým a estetickým požadavkům. V této kategorii se nemluví pouze o materiálním vybavení budov a místností, ale i dalších prostor jako jsou: sportoviště, místa sloužící k odpočinku a rekreaci nebo různé typy hřišť určené pro rozmanité druhy činností a rozličné věkové kategorie osob, které je využívají. (Pávková in Hájek et al., 2011, s. 77)

2 Instituce pro výchovu ve volném čase

V této kapitole vymezím instituce, které se věnují práci s dětmi a mládeží. Tvoří je školy a školská zařízení. Nejdříve popíši školy a školní subjekty, dále ustanovím školská zařízení a blíže charakterizuji školská zařízení pro zájmové vzdělávání. Poté vyjmenuji subjekty poskytující dětem a mládeži nabídku volnočasových aktivit a následně uvedu komerční volnočasové instituce.

2.1 Školy

Svým žákům poskytují zájmové útvary různých zaměření. Ať už například sportovní, jazykové nebo umělecké. Kroužky jsou vhodné jsou i pro socioekonomicky znevýhodněné rodiny, jelikož je nabízejí cenově dostupněji, oproti různým volnočasovým zařízením. Často je školy zřizují v místech, kde nepůsobí žádné instituce věnující se práci s dětmi a mládeží. Dalšími školními subjekty, které však svou činnost soustředí na výchovu mimo vyučování jsou: základní umělecké školy a jazykové školy. (Vyhnálková in Kantorová et al., 2010, s. 176)

Základní umělecké školy (dále ZUŠ)

Podle § 109 zákona 561/2004 Sb. (školský zákon), tyto školy poskytují, a zde také realizují základy vzdělání v jednotlivých uměleckých oborech. ZUŠ připravují své studenty na vzdělávání se na středních a vysokých školách orientovaných na umělecké a pedagogické obory, rovněž na konzervatoře.

Jazykové školy

Podle § 110 zákona 561/2004 Sb. (školský zákon), zajišťují jazykové školy vzdělání v cizích jazycích. Z pohledu zákona se jedná o jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky. Tyto zkoušky mají dvě části; písemnou a ústní, které se vykonávají před zkušební komisí. V případě úspěšného složení zkoušky získává absolvent vysvědčení o státní jazykové zkoušce.

2.2 Školská zařízení pro zájmové vzdělávání

Výčet všech školských zařízení: poradenská, pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, účelová, školního stravování, pro zájmové vzdělávání, výchovná a ubytovací, pro výkon ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče. (Zákon č. 561/2004 Sb.)

Školská zařízení pro zájmové vzdělávání patří mezi nejvýznamnější zařízení, která pracují s dětmi a mládeží ve volném čase. Jsou ustanovena ve vyhlášce č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, podle které do nich patří školní družiny, školní kluby a střediska volného času. (Hájek et al., 2011, s. 143)

Školská zařízení výchovná a ubytovací, kam zařazujeme domovy mládeže, internáty a školy v přírodě, a školská zařízení ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče, kam spadají diagnostické ústavy, dětské domovy, dětské domovy se školou a výchovné ústavy (Vyhnálková in Kantorová et al., 2010, s. 177), pracují také s dětmi a mládeží ve volném čase, ovšem není to na rozdíl od školských zařízení pro zájmové vzdělávání jejich hlavním a primárním posláním. (Knotová, 2011, s. 56)

Školská zařízení pro zájmové vzdělávání mají následujících šest forem: příležitostná činnost, pravidelná činnost, táborová činnost, osvětová činnost, individuální činnost, otevřená nabídka spontánních činností. (Vyhnálková in Kantorová et al., 2010, s. 176)

Školní družiny (dále družiny)

Družiny jsou určeny pro žáky prvního stupně základní školy, slouží jim v době mimo vyučování. Nejčastěji působí při základních školách, ale mohou být zřízené i samostatně, a sloužit pro žáky jedné nebo více škol. (Hájek et al., 2011, s. 146) Školní družiny mohou pořádat zájmové kroužky a další příležitostné akce, kterých mohou využívat i žáci, kteří do družiny pravidelně nedochází. Za pravidelnou docházku se platí ředitelem stanovený poplatek. (Hájek et al., 2011, s. 149)

Školní kluby (dále kluby)

Kluby jsou primárně určeny pro žáky druhého stupně základní školy a žáky odpovídajících ročníků gymnázií, žáci ho mohou navštěvovat v době mimo vyučování. Ve školním klubu probíhají zájmové aktivity, které mají podobu kroužků, příležitostných akcí a průběžné nabídky spontánních aktivit. Účastníci se mohou přihlásit buď k pravidelné docházce, nebo pouze do určitých kroužků. Oproti družině zde neprobíhá pravidelná účast na činnostech. (Hájek et al., 2011, s. 149)

Střediska volného času (dále střediska)

Podle § 4 zákona 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání máme dva typy středisek. Tvoří je domovy dětí a mládeže a stanice zájmových činností.

Domovy dětí a mládeže mají širokou zájmovou působnost. Plní funkci rekreační a výchovně-vzdělávací. (Pávková et al., 2008, s. 121)

Stanice zájmových činností zaměřují se na jednu konkrétní zájmovou oblast. (Pávková et al., 2008, s. 121)

2.3 Další volnočasové subjekty

Mimo školy a školská zařízení působí ve volném čase dětí a mládeže mnoho dalších sdružení, organizací nebo hnutí.

Mezi nejznámější z nich patří: **sdružení dětí a mládeže** – Junák (skaut), Pionýr, hnutí Brontosaurus, YMCA/YWCA, česká tábornická unie, hnutí Duha; **tělovýchovné a sportovní organizace** – Sokol, Orel; **subjekty pro pedagogiku zážitku** – prázdninová škola Lipnice; **círky a náboženské společnosti** – Salesiáni Dona Boska a **zájmové svazy dospělých a organizace širšího zaměření pro děti a mládež** – Český červený kříž (Vyhnálková in Kantorová et al., 2010, s. 178)

2.4 Komerční volnočasové instituce

Činnosti provozované na komerčním základě se zřizují jako živnosti, a slouží k vyplnění volného času člověka. Subjekty vyplňující volný čas dětí a mládeže mohou tvořit například herny, internetové kavárny, diskotéky a další. (Hájek et al., 2011, s. 155)

3 Dítě staršího školního věku

Tato kapitola se zabývá vývojovým obdobím staršího školního věku a oblastmi tělesného, duševního a sociálního vývoje. Období můžeme označit také jako dospívání neboli pubescenci, pubertu, a to proto, že se jedinec nachází na pomezí mezi dětstvím a dospělostí. V práci budu uvádět pojmy jako pubescence, pubescent, dospívání, dospívající. Všechny tyto pojmy jsou synonymy, vztahující se k dítěti staršího školního věku.

Podle psychologického slovníku (2015, s. 491) můžeme vymezit pubescenci (pubertu) jako: „období přeměny z dítěte na biologicky zralého dospělého, schopného sexuální reprodukce, období pohlavního dospívání.“

3.1 Charakteristika období staršího školního věku z pohledu různých autorů

Pávková (in Hájek et al., 2011, s. 93) vymezuje tuto skupinu jako střední školní věk, do níž spadají děti ve věku 11-15 let, jedná se o žáky druhého stupně základní školy, kteří prochází obdobím pubescence.

Hájek et al., (2004, s. 18) označuje kategorii dětí na počátku druhého stupně základní školy jako střední školní věk, a tvoří ji věková skupina asi od 11 do 13 let.

Binarová (in Šimíčková – Čížková et al., 2010, s. 115) vývojové období staršího školního věku člení na tři fáze: prepubertu, pubertu a adolescenci.

Prepuberta je relativně krátké období začínající kolem 10/11 roku, fáze vlastní puberty je období, které začíná okolo 12,5-13 let a adolescence začíná u děvčat zhruba v 16 letech a u chlapců kolem 17 roku, což je strašná věková kategorie, než kterou se zabývám v mé práci, proto se jí zde dále nebudu věnovat. (Binarová in Šimíčková – Čížková et al., 2010, s. 116) Langmeier a Krejčířová (2006, s. 143) rozdělují období dospívání stejně jako Binarová, na období pubescence, která je od 11 do 15 let a adolescence, do které zařazujeme věkovou kategorii asi od 15 do 22 let, přičemž období pubescence se dělí na fázi prepuberty a puberty. Prepuberta trvá asi od 11 do 13 let, samotná fáze puberty se značí věkovým rozmezím 13-15 let.

3.2 Tělesný a motorický vývoj

Tělesný vývoj prochází velkými změnami. Jednou z nejvíce pozorovatelných změn je prudké zrychlení růstu, a to jak u dívek, tak i u chlapců. (Říčan, 2014, s. 171) S růstem kostí se prodlužují paže a nohy, jedinec na okolí působí dojemem „samá ruka, samá noha“. Mění

se také tělesné tvary, jako je u chlapců rozšiřování ramen a u dívek rozšiřování boků a růst prsou. (Říčan, 2014, s. 172)

Později má tvar těla poměrně dospělou podobu, i když není jeho vývoj zcela dokončen. (Binarová in Šimíčková – Čížková et al., 2010, s. 120) Pro toto období je význačné, že chlapci mutují. U obou pohlaví dochází k růstu typicky dospělého ochlupení a zvětšování se vnějších pohlavních orgánů. Kromě viditelných tělesných změn dochází také ke zrání vnitřních pohlavních orgánů, tedy vaječníků a varlat. To, že je dospívající pohlavně zralý signalizuje u dívek objevení se první menstruace a u chlapců poluce. Ve chvíli, kdy orgány plně dozrají, je možné zplození nového jedince. (Říčan, 2014, s. 172)

Motorika prochází výrazným vývojem. Na začátku období můžeme především u chlapců pozorovat nekoordinované pohyby a pohybovou neobratnost, která ke konci období vymizí. (Binarová in Šimíčková – Čížková et al., 2010, s. 117) Všeobecně narůstá fyzická výkonost, na druhou stranu je dospívající při různých činnostech rychleji unavitelný. (Pávková et al., 2008, s. 214) Postupně se zlepšuje pohybová koordinace a rovnováha, dítě snadněji zvládá činnosti, při kterých se vyžaduje síla nebo hbitost. (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 148)

3.3 Vývoj poznávacích procesů

Dochází k rozvoji poznávacích procesů jako je vnímání, paměť a myšlení, fantazie, pozornost, řeč a city.

Ze začátku období mají dospívající neovladatelné změny nálad a nápadné projevy citových konfliktů, což k tomuto období patří a označuje se to jako období „vulkanismu“. Pubescent neví, co se s ním děje, a jak si s novými city poradit, může se proto stát, že jedinec začne mít problematické chování, které se projevuje například výbuchy, výtržnostmi nebo i násilností. (Říčan, 2014, s. 177-178)

Vnímání

Zlepšuje se vnímání, konkrétně vizuální vnímání, které na konci období dosahuje svého maxima. (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 148) Zpřesňuje se také vnímání prostoru a času. (Pávková et al., 2008, s. 214)

Paměť a myšlení

Paměť se stává trvalejší, pohotovější a přesnější, zvyšuje se její rozsah. (Pávková et al., 2008, s. 214) Rozvíjí se logická paměť, to znamená, učení se na základě logických souvislostí. (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 149) Dospívající si lépe a dlouhodoběji pamatují obsahy, které se dají odvodit logicky. (Binarová in Šimíčková – Čížková et al., 2010, s. 120)

Myšlení dospívajícího postupně směřuje od konkrétních operací k operacím formálním, což znamená, že: „*jedinec je schopný operovat s výroky, které nemusí být součástí reálné zkušenosti*“ (Binarová in Šimíčková – Čížková et al., 2010, s. 118) Dospívajícímu člověku se zdokonaluje schopnost abstraktního myšlení. (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 148) Myšlení také často směřuje pubescent na své vnitřní dění, kdy poznává sám sebe tím, že se porovnává s ostatními lidmi, a tak hledá své nedostatky, které se následně snaží vyrovnat. (Binarová in Šimíčková – Čížková et al., 2010, s. 121)

Fantazie

V dospívání nabývá fantazie velkého významu, je pojítkem mezi skutečností, prožíváním ideálem. Má podobu takzvaného denního snění, které je pro dospívajícího významné. Obsah snění často tvoří sexuálně-erotické představy. (Binarová in Šimíčková – Čížková et al., 2010, s. 121) Důležité je, aby nebylo moc časté, jelikož ve školním prostředí by se mohlo stát překážkou při vzdělávání se. (Binarová in Šimíčková – Čížková et al., 2010, s. 117) Rozvíjí se také tvůrčí fantazie a s ní spojené nové možnosti řešení problémů. (Pávková et al., 2008, s. 214)

Pozornost

Prodlužuje se doba udržování pozornosti, která je nyní stálejší a úmyslná. (Pávková et al., 2008, s. 214)

Řeč souvisí s rozvojem myšlení. Roste a rozšiřuje se slovní zásoba, a díky tomu pubescenti používají delší a složitější věty. (Langmeier, Krejčířová., 2006, s. 148) Typické jsou slangové výrazy, hlasitý a nápadný projev. (Pávková et al., 2008, s. 214)

City

V životě dospívajícího člověka hrají city velkou roli. Jsou hlubší, rozmanitější a citové projevy v pozdější fázi období jedinec lépe ovládá, přestože tato schopnost sebeovládání ještě může kolísat. Ovládání citových projevů je považováno za znak dospělosti. (Pávková in Hájek et al., 2011, s. 96) Rozvíjí se vyšší city: *mravní*, kdy dospívající sám dokáže určit co je dobré a zlé, *intelektuální*, které se projevují především v zájmových činnostech, *estetické* city související s vnímáním krásy. V období dospívání je také charakteristické dále kolísání citů, střídání nálad, ambivalence nebo kolísání sebevědomí. (Pávková et al., 2008, s. 214)

3.4 Sociální vývoj

Dospívající jsou kritičtí k dospělým lidem a k autoritám, kritizují a diskutují jejich chování a jednání, často zaujímají opačný postoj než autority. (Říčan, 2014, s. 181) Pubescenti se více odpoutávají od svých rodičů, snaží se být nezávislí, což se projevuje ve snaze o samostatné rozhodování a prosazování svých názorů. (Binarová in Šimíčková – Čížková et al., 2010, s. 123) Odpoutáváním se od rodičů jedinec hledá citové sblížení u jiných osob, často u vrstevníků, se kterými vznikají prohloubenější a významnější vztahy. (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 152) Během dospívání se mění vztah k opačnému pohlaví.

Homogenní skupiny mizí, dívky a chlapci se začínají sblížovat. Toto sblížování lze zpočátku zpozorovat jako vzájemné škádlení a koketování. Dochází také k první zamilovanosti a prvním láskám. (Binarová in Šimíčková – Čížková et al., 2010, s. 122)

3.5 Volný čas

Rodina a její blízcí jsou prvním výchovným prostředím dětí a mládeže, ve které se dítě učí, jak může trávit volný čas. (Faltýsková in Přádka et al., 2004, s. 38) Rodiče jsou pro své děti vzorem nápodoby, děti se od nich učí správnému hospodaření s volným časem a jeho naplňování vhodnými aktivitami. (Faltýsková in Přádka et al., 2004, s. 39) Členy neovlivňuje pouze v dětství a dospívání, ale ovlivňuje je celoživotně. (Faltýsková in Přádka et al., 2004, s. 38)

Pro dospívající představuje volný čas důležitou součást života, protože díky činnostem, které ho vyplňují, může jedinec rozvíjet své složky osobnosti. (Říčan, 2014, s. 176) S rozvojem schopností jedinec poznává nové zájmy nacházející se například v okruhu sportovních aktivit, četby, hudby, filmů, divadla nebo umění. (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 149) Oblíbenou činností některých pubescentů je již zmíněná četba. Chlapci mají rádi dobrodružné knihy, dívky se začínají zajímat o romány. (Říčan, 2014, s. 176) Později jeví větší zájem o společenská, historická a válečná témata, milostné romány, sci-fi, někteří mají rádi také poezii. (Langmeier Krejčířová, 2006, s. 149) Velký význam mají zpočátku období pro chlapce bojové hry, a dále stavění různých modelů ze stavebnic. Obě pohlaví s oblibou hrají karetní a stolní hry. Co se týká oblasti sportu, velmi oblíbené jsou fotbal, hokej, ale i další týmové sporty. (Říčan, 2014, s. 176)

4 Možnosti trávení volného času ve městě Ústí nad Orlicí

V této kapitole se budu nejdříve věnovat základním informacím o městě Ústí nad Orlicí. Poté uvedu základní školy, ve kterých jsem vykonávala praktickou část své bakalářské práce a v poslední části této kapitoly rozepíši další volnočasové instituce a nabízené aktivity pro děti a mládež ve městě Ústí nad Orlicí.

4.1 Město Ústí nad Orlicí

Ústí nad Orlicí je okresní město ve východních Čechách, nacházející se na soutoku dvou řek: Tiché Orlice a Třebovky. Leží v Pardubickém kraji, 150 km východně od Prahy. V současné době má město Ústí nad Orlicí kolem 15 tisíc obyvatel. Historie města sahá do druhé poloviny 13. století, kdy za vlády Přemysla Otakara II. začala vznikat a rozrůstat se osada „Oustí“. Od roku 1991 se zdejší náměstí stalo památkovou zónou. (Město Ústí nad Orlicí, 2019, [online])

Oblast kulturního vyžití zajišťuje pro své občany Klubcentrum Ústí nad Orlicí. Patří sem kino a divadlo, nacházející se v budově Roškotova divadla; Malá scéna sloužící jako kulturně-společenské centrum; barokní kostel Nanebevzetí Panny Marie; secesní stavba Hernychova vila, určena pro kulturně-společenské akce a sídlí v ní městské muzeum; kulturní dům pořádá různé hudební, divadelní akce, výstavy, plesy a další. (Klubcentrum Ústí nad Orlicí, 2019, [online]) Také místní městská knihovna se podílí na kulturních akcích určené od nejmenších dětí, až po seniory. Pořádá výstavy, besedy, přednášky, autorská čtení, akci „Noc s Andersenem“, která je určena právě malým dětem. (Knihovna Ústí nad Orlicí, 2017, [online])

Možnosti sportovního vyžití pro děti a mládež tvoří: městský aquapark, krytý plavecký bazén, sauna, FFT bikepark, skatepark, sportovní centrum Radava, krytý zimní stadion, areál aktivní turistiky Cakle - možnost lezení na boulderingové stěně, půjčování kol, turistického a horolezeckého vybavení, půjčování lodí a vodáckého vybavení, park Kociánka, park Wolkerovo údolí, atletický stadion a sportovní areál aquapark nacházející se vedle stadionu, fotbalový stadion, minigolf, kuželna, umělé lezecké stěny, cyklostezky, tenisové kurty a nafukovací hala. (Sport a volný čas v Ústí nad Orlicí a okolí, 2019, [online])

Kromě sportovního vyžití zde pro děti a mládež působí nízkoprahové zařízení Kamin. Pro děti pořádá letní tábory, exkurze, kroužek ping-pongu nebo příležitostné akce jako sportovní hry nebo návštěva kina. (Kamin, 2019, [online])

4.2 Volnočasová zařízení a organizace ve městě Ústí nad Orlicí

Mimo výše vypsané možnosti trávení volného času, mají děti a mládež možnost využívat nabídky aktivit volnočasových organizací a zařízení, které město Ústí nad Orlicí nabízí.

Nabídka činností je podle mého názoru pro kategorii žáků 6. a 7. tříd v Ústí nad Orlicí celkově bohatá. Aktivity těmto dětem zajišťuje především místní základní umělecká škola a dům dětí a mládeže DUHA.

Základní umělecká škola Jaroslava Kociana

Pro děti z Ústí nad Orlicí slouží jako jedna z institucí pro zájmové vzdělávání základní umělecká škola. Ta nabízí žákům 4 obory – hudební, výtvarný, taneční a dramatický.

Hudební obor nabízí vzdělávání v oblastech: smyčcové nástroje – housle, viola, violoncello a kontrabas, dechové a bicí nástroje – příčná flétna, klarinet, saxofon, trubka, baryton, pozoun, lesní roh, tenor a tuba, dále také bubny a bicí, klávesové nástroje – klavír, akordeon, kytara, sólový zpěv, sborový zpěv.

Výtvarný obor nabízí vzdělávání v oblastech: plošná tvorba – např. kresba v exteriéru, plastická a prostorová tvorba – např. keramika, objektová a akční tvorba – např. navrhování, žáci se zde soustředí na smyslové podněty jako jsou materiály, struktury, ale i zvuky, pohyby., film a fotografie – seznámení žáků se základy technologií, používaná filmová řeč, zvuk, animace.

Taneční obor nabízí vzdělávání v různých oblastech tance. Žáci se učí základům taneční průpravy, lidového i současného tance, či základům klasické taneční techniky.

Dramatický obor nabízí vzdělávání v literárně-dramatické oblasti. Vyučování probíhá prostřednictvím dramatických, přednesových a slovních činností. (Základní umělecká škola Ústí nad Orlicí, 2019, [online])

Dům dětí a mládeže DUHA

Nabízí zájmové kroužky již pro děti od předškolního věku, až po dospělé populaci. Konkrétně pro děti a mládež nabízí ve školním roce 2018/2019 kroužky v oblasti sportovní, taneční, tvořivé a ostatní.

Sportovní: atletika, badminton, basketbal, bowling, box, florbal pro holky i kluky, karate, lezecký oddíl, ping-pong, plavání, vzdušná akrobacie.

Taneční: dance fitness.

Tvořivé: bastlárna, fotografický kroužek, keramická dílna Džbánek, letecký modelář – LMK Junior klub, paličkování, plastický modelář, řezbář, tvořivý kroužek.

Ostatní: dračí doupe, kynologický kroužek – pejskař, mladý Youtuber, pochoutky, Pythagoráček, robotika, šachy, zobcová flétna, králičí hop.

Mimo tyto oblasti zájmového vzdělávání dům dětí a mládeže pořádá školní olympiády nebo sportovní soutěže. Olympiády pořádají např. v českém a anglickém jazyce, matematické či fyzikální olympiády známe jako matematický klokan, Pythagoriáda nebo Archimediáda. Soutěže pořádané domem dětí a mládeže jsou: Jarní běh na atletickém stadionu, vybíjená, první pomoc, soutěž „O krále lezců“ – lezení na boulderingové stěně, taneční soutěž, šachové turnaje, soutěž v dance fitness a dopravní soutěž mladých cyklistů.

V neposlední řadě dům dětí a mládeže DUHA pořádá při příležitosti prázdnin různé akce. Velmi oblíbené jsou příměstské tábory, pořádané na jaře a v létě, lyžařské zájezdy o jarních prázdninách, vodácké, atletické tábory, jednorázové výlety např. do zoologických zahrad, parků apod. Dále pořádá tematické workshopy k příležitosti Vánoc, Velikonoc, svátků a další. (Dům dětí a mládeže Duha, Ústí nad Orlicí, 2019, [online])

Sbor dobrovolných hasičů

Hasiči pořádají každoročně dětský den, pro širokou veřejnost organizují každý rok hasičský ples v kulturním domě a v rámci akce „Město v pohybu“ provozují občerstvení pro veřejnost v budově hasičské zbrojnice. (Hasiči Ústí nad Orlicí, 2017, [online])

T.J. Sokol Ústí nad Orlicí

Aktivit v Sokolu se mohou účastnit již mladší žáci a žákyně, až po nejstarší ženy a muže – věrnou gardu. Mimo pravidelného cvičení každý týden, pořádá každý rok dětský sportovní den na hřišti u sokolovny, dále provozuje pro zájemce do 11 let oddíl mažoretek, nebo různé turnaje v kopané, nohejbalu, volejbalu či florbalu, kterých se může zúčastnit kdokoliv. (T.J. Sokol Ústí nad Orlicí, 2019, [online])

Český rybářský svaz Ústí nad Orlicí

Nabízí rybářský kroužek pro děti od 9 let. Koná se 1x za 14 dní a skládá se z teoretické a praktické přípravy. Ta probíhá vždy na nějakém rybochovném zařízení. (Rybářský kroužek Ústí nad Orlicí, 2019, [online])

TJ Jiskra Ústí nad Orlicí

Jedná se o místní fotbalový klub, který hraje v české fotbalové lize. V klubu působí chlapci již od útlého dětství v kategorii, která se jmenuje Bambíni. (TJ Jiskra Ústí nad Orlicí, 2018, [online])

Table tennis club – TTC

Je určen pro všechny zájemce, kteří chtějí trénovat stolní tenis. Pravidelně pořádá ping-pongové turnaje, kterých se účastní stálí hráči.

Basketbalový klub Ústí nad Orlicí

Poskytuje kroužek pro kategorie mladších žáků, mužů kategorie A, a žen kategorie A. Mužský tým se jako jediný již neúčastní soutěžních zápasů. (Basketbalový klub Ústí nad Orlicí, 2017, [online])

Klub sportovní gymnastiky Ústí nad Orlicí

Nabízí kroužek gymnastiky pro dívky od pěti do osmnácti let, podle věku se rozdělují do kategorií. Dívky se účastní soutěží a vystupují na různých kulturních a společenských akcích. (Sportovní gymnastika Ústí nad Orlicí, 2019, [online])

Šachový klub Ústí nad Orlicí

Pořádá šachový kroužek, který se koná jednou týdně. Členové kroužku se účastní turnajů, sami také pořádají turnaj s názvem „Orlická šachovnice“. (Šachový klub Ústí nad Orlicí, 2019, [online])

Klub orientačního běhu Ústí nad Orlicí

Pro své členy pořádá soustředění, na kterých trénují orientační běh. Pravidelně se účastní závodů. Pro veřejnost klub vybudoval takzvaný areál pevných kontrol, které směřují na rozhlednu Hvězdu, nacházející se v okolí Ústí nad Orlicí. Pomocí těchto kontrol mohou lidé poznat běžně méně dostupná místa. Kontroly se vyskytují po lese a hledají se pomocí mapy. (Klub orientačního běhu Ústí nad Orlicí, 2019, [online])

Junák – český skaut Ústí nad Orlicí

Působí zde tři oddíly, dva chlapecké a jeden dívčí. Členové se učí poznávat svět okolo sebe pomocí různých her, táboření nebo dobrodružných výprav. (Junák Ústí nad Orlicí, 2019, [online])

Okresní myslivecký spolek Ústí nad Orlicí

Myslivecký spolek pořádá myslivecký kroužek, ve kterém se děti učí správnému chování k přírodě a v přírodě. Zaměřuje se především na myslivost – zde se děti učí poznávat přírodu, zvěř, rostliny. (Myslivecký spolek Ústí nad Orlicí, 2019, [online])

4.3 Tradiční akce ve městě Ústí nad Orlicí

Město Ústí nad Orlicí pořádá řadu akcí konaných po celý kalendářní rok, patří mezi ně především sportovní akce: Skiinterkritérium – mezinárodní lyžařské závody kategorie žáků; Generali Sport Bárt bikemarathon; Cyklo Glacensis; Ústecká 21, akce známá také pod názvem závody „do vrchu“; Město v pohybu – týdenní program konající se na náměstí, který je vyplněný vystoupeními kapel, sportovními aktivitami a další zábavou; Rieter Open – klání v tenisovém turnaji mužů, FFT Slopestyle – závody ve skocích na kole, konající se v místním bikeparku; Ústecký desetiboj; Velká cena města Ústí nad Orlicí – Generali Cup. Ústí nad Orlicí je známé mimo jiné tradičními hudebními mezinárodními soutěžemi nazvané Kocianova houslová soutěž a Heranova violoncellová soutěž. Mezi další kulturní akce patří Ústecký advent nebo Ústecká pouť. (Akce ve městě Ústí nad Orlicí, 2019, [online])

5 Praktická část bakalářské práce

V této kapitole popíši základní školy, ve kterých jsem prováděla praktickou část bakalářské práce, prezentuji průzkumné šetření a výsledky tohoto průzkumu.

5.1 Základní škola Třebovská, Ústí nad Orlicí

Nabízí kroužky, které vedou sami učitelé působící na této základní škole. Některé kroužky jsou určené pro žáky navštěvující první stupeň, jiné pro žáky druhého stupně. Mé téma práce je zaměřené na žáky 6. a 7. tříd, tudíž na žáky druhého stupně, ale pro větší přehlednost vypíši a rozdělím podle stupňů všechny kroužky nacházející se na této škole. Nabídka zájmových kroužků pro školní rok 2018/2019:

První stupeň: angličtina „pro druháčky“, sportovní kroužek, čtenářský klub, rukodělný kroužek, logopedické chvílky.

Druhý stupeň: kroužek hry na kytaru, zobcová flétna, kroužek deskových her, pěvecký sbor, kroužek první pomoci, fotografický kroužek. (Kroužky základní škola Třebovská, 2019, [online])

Žáci prvního stupně mají možnost navštěvovat školní družinu, ve které se nachází dvě oddělení se dvěma vychovatelkami. Ty během dne pro žáky zajišťují různé druhy aktivit. (Školní družina Třebovská, 2019, [online])

Pro žáky druhého stupně na škole nepůsobí školní klub, tudíž tyto děti využívají možnosti nabízených zájmových činností pořádané školou, ale i mimo ni v jiných zařízeních pro zájmová vzdělávání.

5.2 Základní škola Komenského, Ústí nad Orlicí

Škola spolupracuje s místním domem dětí a mládeže DUHA, který zajišťuje žákům školy zájmové kroužky, při kterých pomáhají nebo je sami vedou učitelé této základní školy. (Základní škola Komenského Ústí nad Orlicí, 2013, [online])

Ve školním roce 2018/2019 je následující nabídka zájmových kroužků:

První stupeň: pěvecký sbor Písnička, výtvarný kroužek, sportovní hry

Pro oba stupně: deskové hry, atletika

Druhý stupeň: pěvecký sbor Zlatý klíček (Kroužky základní škola Komenského, 2018, [online])

Pro žáky prvního stupně je k dispozici školní družina s pěti odděleními.

Žáci druhého stupně využívají školou nabízené kroužky, nebo zájmové aktivity konané mimo školu, protože zde také nepůsobí školní klub. kde by mohli žáci trávit svůj volný čas po skončení vyučování nebo v pauzách mezi vyučováním.

5.3 Cíle a otázky průzkumného šetření

Hlavním průzkumným cílem mé bakalářské práce bylo zjistit, jak tráví žáci 6. a 7. třídy na dvou základních školách ve městě Ústí nad Orlicí svůj volný čas, tedy čas po skončení vyučování. Tento cíl bude naplněn pomocí zodpovězení těchto průzkumných otázek:

- Kolik volného času žáci mají, kterými činnostmi ho vyplňují, kde a s kým ho nejraději tráví?
- Jaká je návštěvnost zájmových kroužků žáky ve škole a mimo školu?
- Kolik volného času denně žákům ubírá příprava do školy?
- Jak a kde tráví žáci volný čas venku s kamarády?
- Znájí žáci volnočasové organizace působící v jejich městě?
- Jaká je ze strany žáků návštěvnost příležitostných akcí pořádaných městem?
- Jsou nějaké volnočasové aktivity, které žáci dělat nemohou a proč je dělat nemohou?
- Jsou nějaké aktivity, které žákům ve městě chybí?

5.4 Metoda průzkumného šetření

Jako metodu sběru dat jsem využila dotazníku, který Čábalová (2011, s. 108) vysvětluje jako „způsob písemného kladení otázek (dotazování osob – respondentů), který vede k hromadnému získávání odpovědí.“. Dotazník byl zcela anonymní, šlo z něho zjistit pouze pohlaví a navštěvující ročník. Položky v dotazníku se skládaly ze šestnácti otevřených, polouzavřených a jedné škálové otázky. (Příloha č. 1)

5.5 Průběh průzkumného šetření

Dotazník byl v tištěné podobě rozeslán do dvou základních škol ve městě Ústí nad Orlicí. Do základní školy Třebovská a základní školy Komenského.

Před rozesláním dotazníků na ZŠ Třebovská proběhla komunikace s jedním z učitelů, který na škole působí, a on osobně, po domluvě s panem ředitelem dotazníky předal třídním učitelům, kteří ho vyplňovali s žáky v hodině, poté mi vyplněné dotazníky vrátil zpět.

Na ZŠ Komenského jsem se elektronickou poštou domluvila s panem ředitelem nejdříve na zaslání dotazníku přes email, po jeho schválení i na datu, kdy se do školy zastavím, a sama s jednou třídou dotazníky vyplním. Následně jsem zde dotazníky pro další třídy ponechala, takže je poté vyplňovali žáci s učiteli v hodinách. Po domluvě jsem si zbylé dotazníky ve škole opět vyzvedla.

Na základní škole Třebovská bylo rozdáno 44 dotazníků, na základní škole Komenského 120 dotazníků, s návratností 107 vyplněných dotazníků. Jeden respondent ze základní školy Komenského nevyplnil povinnou položku pohlaví, tudíž mi zbylo platných dotazníků 106.

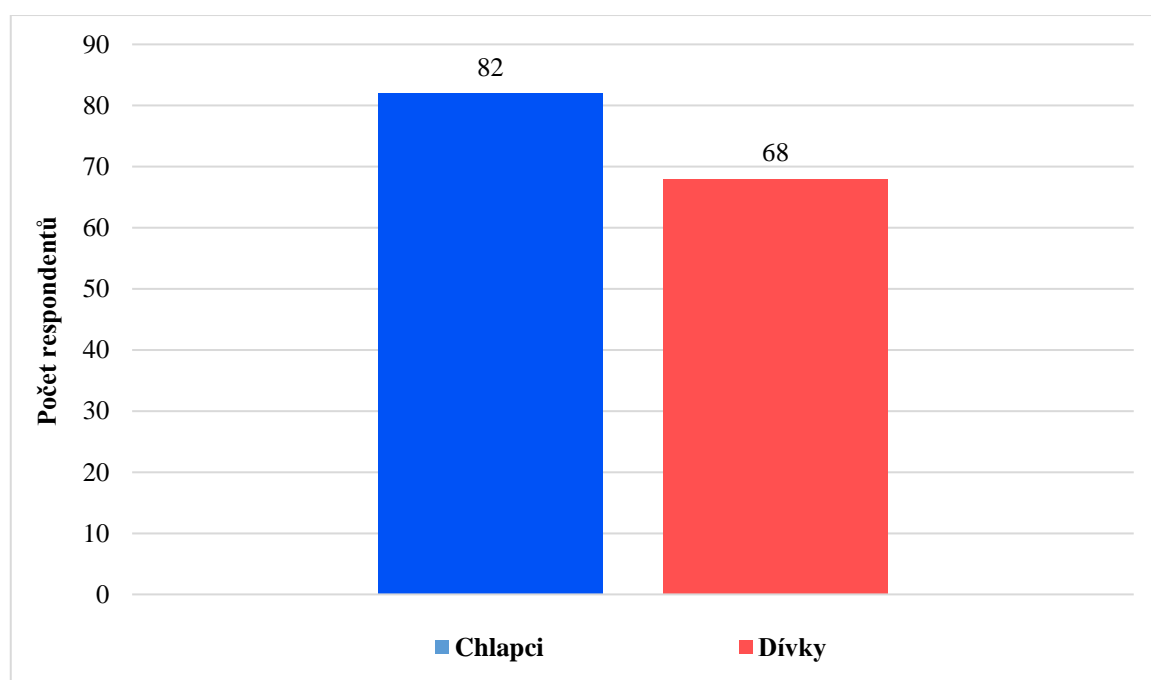
Průzkumu se tedy celkem zúčastnilo 150 žáků. Z tohoto celkového počtu bylo 82 chlapců a 68 dívek.

5.6 Výsledky průzkumného šetření

1) Jaké je Tvé pohlaví?

Jednalo se o uzavřenou otázku. Zjišťovali jsme z celkového počtu respondentů počet chlapců a dívek.

Graf č. 1 - složení respondentů

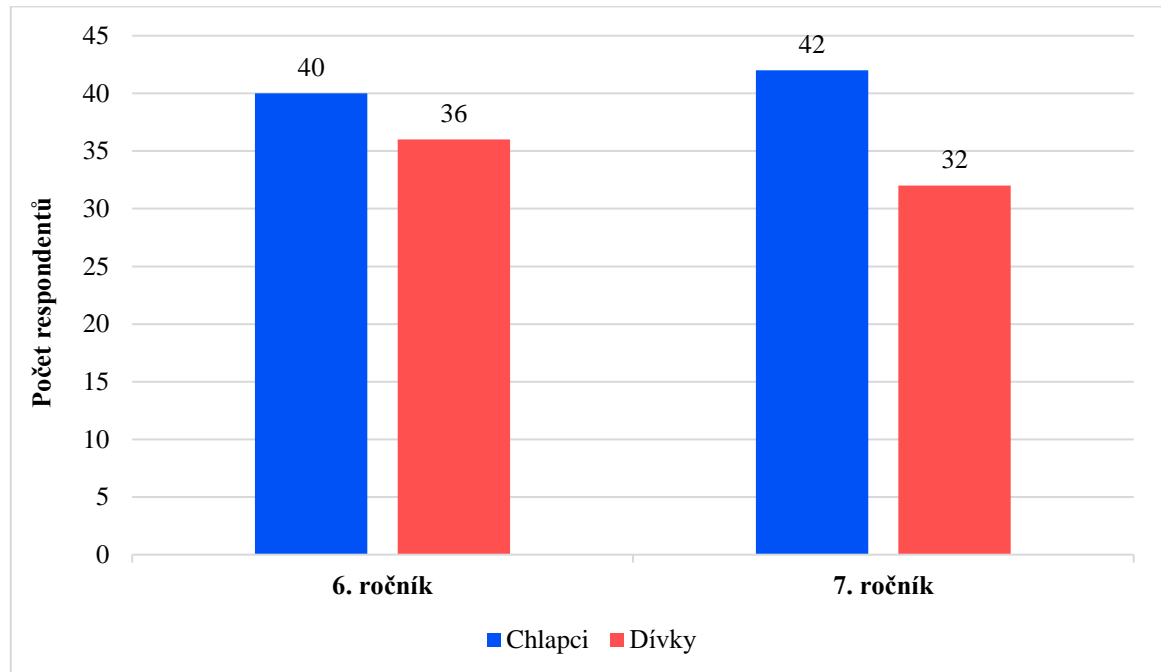

Jak lze vidět v grafu č. 1, průzkumu se zúčastnilo celkem 150 žáků, z čehož bylo 82 chlapců a 68 dívek.

2) Kterou třídu navštěvuješ?

Otázka byla uzavřená. Zjišťoval se počet respondentů každého pohlaví ze 6. a 7. ročníku.

Graf č. 2 - rozdělení respondentů podle ročníku

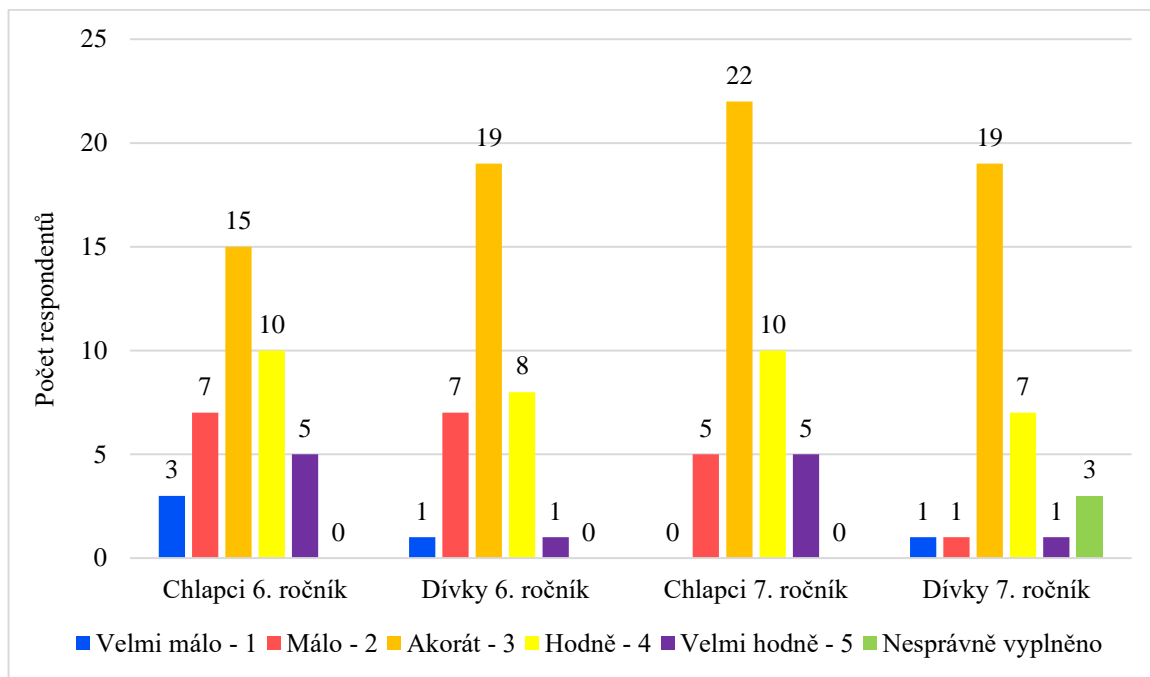

Šestý ročník navštěvuje 40 chlapců a 36 dívek, do sedmého ročníku chodí 42 chlapců a 32 dívek.

3) Kolik máš volného času?

Jednalo se o škálovou otázku. V této otázce se zjišťovalo, kolik mají respondenti volného času – zdali velmi málo, málo, akorát, hodně nebo velmi hodně.

Graf č. 3 - rozdělení respondentů podle volného času

Odpověď jedna značí *velmi málo* volného času, naopak odpověď pět označuje *velmi hodně* volného času.

Nejvyšší zastoupení má odpověď tak **akorát (75)** volného času.

Hodně volného času na škále vyznačilo **35** respondentů.

Dvacet respondentů si myslí, že má **málo** volného času.

Možnost **velmi hodně** volného času si zvolilo **12** respondentů.

Naopak **velmi málo** volného času pociťuje celkem **5** respondentů.

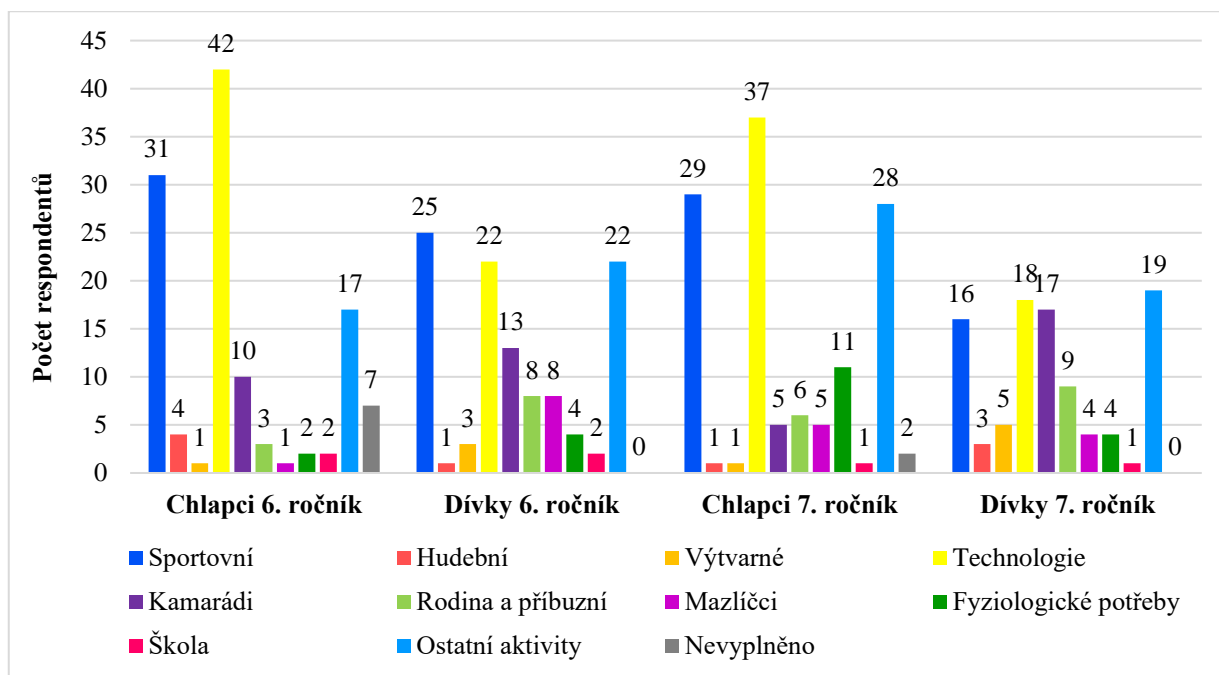
Nesprávně vyplněno měli **3** respondenti, jelikož na škále nevyznačily pouze jedno číslo, ale dvě najednou.

Z grafu vyplývá, že chlapci mají o něco více volného času nežli dívky.

4) Napiš 3 činnosti, které nejraději děláš ve svém volném čase?

Čtvrtá otázka byla otevřená, respondenti měli vypsát 3 činnosti, které nejraději dělají ve volném čase. Pro větší přehlednost jsem si uvedené aktivity respondentů rozdělila do kategorií.

Graf č. 4 - přehled nejoblíbenějších aktivit

Na první pohled lze z grafu (graf č. 4) vyčíst, že se u respondentů na nejvyšší pozici umístily **technologie (119)**, mezi které patří užívání počítačů, mobilních telefonů, televizí a herních konzolí. Konkrétně respondenti využívají následující technologie.

Počítač, se zastoupením 57 odpovědí. Zde respondenti konkretizovali, co na něm dělají. Objevily se odpovědi jako hraní počítačových her (45), jsem na počítači (9), programování graffiti (1) a jsem na mobilu / počítači (2). *Televizi* zapsalo 23 respondentů, zde se objevily odpovědi jako je sledování filmů a seriálů (14) a sledování televize (9). *Využívání elektroniky* uvedlo 21 respondentů. Patří sem poslech hudby (8), hraní videoher (6), sledování videí (4), jsem na elektronice (2) či čtení na wattpadu (1). *Mobilní telefon* využívá 18 respondentů, kteří odpovídali, že nejčastěji hrají hry na telefonu (11) anebo pouze jsou na telefonu (7).

Ihned za nimi mají vysoký počet **sportovní aktivity (101)**, mezi které respondenti zařazují tanec (15), kolo (10), florbal (7), koloběžku (7), plavání (6), ping-pong (5), běh (4), gymnastiku (4), karate (4), parkour (3), atletiku (3), basketbal (3), fotbal (3), motocross (3), skateboarding (3), badminton (2), bowling (2), jezdeckví (1), sport (2), tenis (2), airsoft (1),

box (1), bruslení (1), geocaching (1), hasiče (1), hokej (1), lezení (2), lyžování (1), sportovní rybaření (1), sportování / cvičení (1) a trampolínu (1).

Následují **ostatní aktivity (86)**, do nichž patří zbylé činnosti, které respondenti vykonávají a nedají se zařadit do žádných, v grafu uvedených kategorií (graf. č. 4). Patří sem chození ven (23), četba (19), hraní si (5), vyrábění (5), hraní her (4), chození na procházky (3), chození rybařit (3), ježdění na výlety, do přírody (2), pobývání v posteli (2), pečení (2), vaření (2), flex (1), focení (1), gaučing (1), hraní deskových her (1), chození do garáže (1), chození do KFC (1), pobyt na zahradě (1), lepení plastických modelů (1), létání s modely RC (1), odpočinek (1), pěstování rostlin (1), pomoc na stavbě (1), řezbář (1), skaut (1), starost o zahrádku (1) a trénování na zahradě (1).

Další kategorii zastupují **kamarádi (45)**, její obsah tvoří chození s kamarády ven (29), trávení času s kamarády (15) a volání si s kamarádkou přes aplikaci (1).

Významnou pozici zastupují také **rodina a příbuzní (26)** do níž respondenti uvedli trávení času s rodinou (10), pomoc doma (6), hraní her s rodinou (1), hru s miminkem (1), hraní si s dvoutletou sestrou (1), chození za mamkou do bytu (1), ježdění s tatškou na ryby (1), čas strávený s přítelkyní (1), návštěva u tety (1), sledování filmů se ségrou (1), návštěva prababičky (1) a věnování se neteři (1).

Fyziologické potřeby (21) tvoří další kategorii. Zde jsem zařadila odpovědi spánek (13) a jídlo (8).

Pro některé respondenty mají význam i **domácí mazlíčci (18)**. Konkrétně hra s mazlíčky (9) a péče o mazlíčky (9).

O něco slabší kategorii tvoří **výtvarné činnosti (10)** jako je kreslení (7), malování (2) a malování / kreslení (1). S podobným výsledkem skončily také **hudební činnosti (9)**, ve kterých je uvedena hra na nástroj (5) a zpěv (4).

Devět položek respondenti v této otázce **nevyplnili**.

Sice na posledním místě, ale pro mě překvapení, že se zde vůbec tato kategorie objevila, je **škola (6)**. Respondenti mezi oblíbené činnosti uvedli učím se (4), dělám domácí úkoly (1) a studuji (1).

U chlapců patří obecně k nejoblíbenějším aktivitám **technologie**, následují **sportovní aktivity**, nejméně oblíbené jsou **výtvarné činnosti**.

Dívky mají nejraději na stejné úrovni **sportovní aktivity** a činnosti z oblasti **ostatních aktivit**. Nejméně oblíbené jsou činnosti spojené se **školou**.

Nejvíce respondentů využívá **technologií**, které nejvýše zastupuje jakékoliv používání počítače.

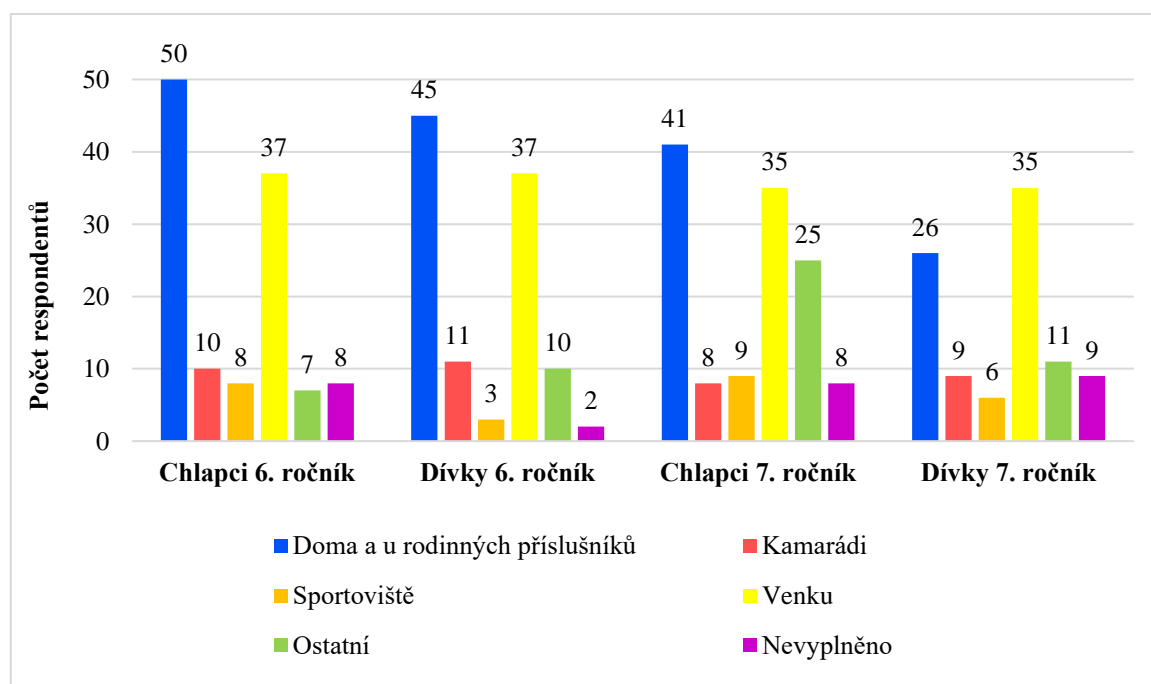
Hojně navštěvované jsou také **sportovní aktivity**, kde se největší oblibě těší tanec, zvolený většinou dívek. Jízdu na kole a koloběžce, které jsou vybrané jako další velmi oblíbenou sportovní činností, mají rádi spíše chlapci.

Ze všech kategorií činností jsou nejméně oblíbené **aktivity zahrnující školu**, to znamená učení se do školy a děláním domácích úkolů. Musíme však brát v potaz, že ačkoliv zaujímají místo nejméně oblíbených činností v kategorii, stále školní aktivity patří u 6 respondentů mezi jednu ze tří nejoblíbenějších činností, které dělají ve svém volném čase, jak se ptá otázka číslo 4.

5) Můžeš napsat 3 místa, kde nejraději trávíš svůj volný čas?

Pátá otázka byla otevřená, respondenti zde uváděli 3 místa, kde nejraději tráví svůj volný čas. Získané odpovědi jsem si pro větší přehlednost roztřídila do kategorií.

Graf č. 5 – přehled nejoblíbenějších míst

Největší zastoupení měla skupina **doma a u rodinných příslušníků (162)**. Nejčastěji byla uváděna odpověď pobyt doma (94), dále v mém pokoji (19), v posteli (14), u babičky a dědy (13), v obývacím pokoji (4), na gauči (3), na záchodě (3), doma s rodinou (2), u mamky doma (2), u příbuzných (2), u bratra (1), u bratrance (1), u tatky doma (1), u tety (1), v garáži (1) a v pokoji mých bratrů (1).

Respondenti rádi tráví svůj volný čas také **venku (144)**. Přesněji venku (67), na zahradě (15), v parku (13), na Kociánce (10), na hřišti (8), v lese (8), na louce (5), ve městě (5), v přírodě (7), na náměstí (2), na hřišti v parku (1), jen tak se někde procházet (1), mimo dům (1) a u rybníka (1).

Oblast **ostatní (53)** zastupují odpovědi, které nešlo zařadit do ostatních kategorií, jež jsou v této otázce uvedené. Konkrétně jde o odpovědi: na počítači (7), Ústí nad Orlicí (3), ve škole (3), na výletech (2), na závodech karate (2), v cizině (2), v dílně (2), v hudební škole (2), ve skautské klubovně (2), fotbal (1), Futurum v Hradci Králové (1), hokej (1), internet (1), jakékoliv místo, kde jsou lidé, co mám ráda (1), Mc Donald's (1), na florbale (1), na chalupě (1), na kroužku (1), na rybách (1), na střeše (1), na trampolíně (1), na tréninku s tancováním (1), někde na motorce (1), Nová Louže (1), obchody (1), prozkoumávání starých blázinců, domů a jídelen (1), tam, kde je klid (1), u filmu (1), u knížky (1), u koní (1), u počítače / postel (1), u školy (1), u televize (1), v blízkosti zvířat (1), v cukrárně (1), v Pardubicích (1) nebo ve své vesnici (1).

Kamarádi mají zastoupení **38** respondentů. Zde jsme mohli vyčíst jako nejoblíbenější místa na návštěvách u kamarádek / kamarádů (26), s kamarády venku (5), kdekoliv s kamarády (2), s kamarády u ohně (1), s kamarády v kině (1), s kamarádkami (1), u kamarádky na zahradě (1) a ve městě s klukama (1).

Počet **nevyplněných** položek bylo celkem **27** z celkového počtu oblíbených volnočasových míst.

Následující kategorii tvoří mnou nazvaná **sportoviště (26)**, kam spadají veškerá místa, kde se konají sportovní aktivity. Patří sem bazén (6), skatepark (4), tělocvična (4), atletický stadion (3), taneční studio (2), cyklostezka (1), fly zóna (1), fotbalové hřiště (1), hasičárna (1), herna stolního tenisu (1), sportovní hřiště (1) a sportovní centrum Radava (1).

Chlapci nejraději tráví volný čas **doma a u rodinných příslušníků**, naopak nejnížší zastoupení z uvedených kategorií mají **sportoviště**.

Dívky nejraději tráví svůj volný čas **venku**, nejméně rády ho tráví stejně jako chlapci – **na sportovištích**.

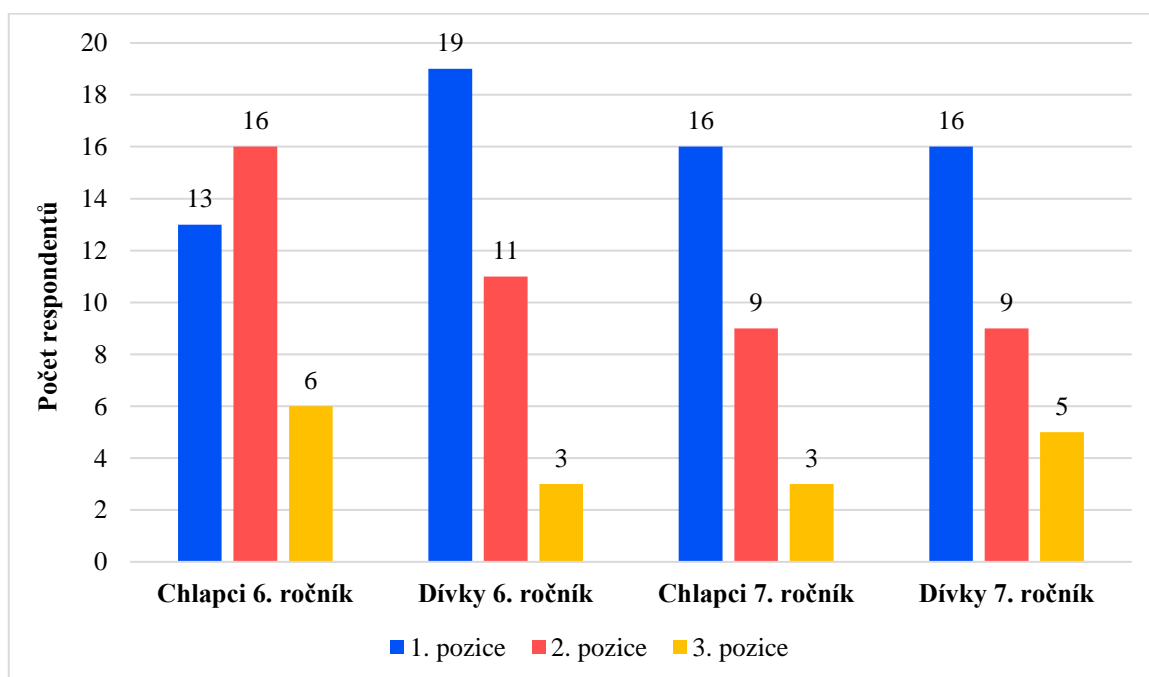
6) S kým nejraději trávíš svůj volný čas?

Tato otázka byla polouzavřená, pro každý stupeň oblíbenosti jsem vytvořila graf. To znamená, že celkem vznikly 4 grafy, z nichž se každý zaměřuje na jinou oblast oblíbenosti. V grafech můžeme vidět, že legenda obsahuje 3 pozice. Pozice 1., 2. a 3. značí, na které místo respondent zařadil danou oblast, tedy jestli ji uvedl jako nejoblíbenější (1. pozice) nebo naopak méně oblíbenou (3. pozice).

Graf č. 6 vypovídá o oblíbenosti trávení volného času respondenty s rodinou. Graf č. 7 nám říká, jaká je oblíbenost trávení volného času s kamarády. Graf č. 8 se zaměřuje na oblíbenost trávení volného času s mazlíčky a graf č. 9 ukazuje oblast jiné, což jsou veškeré další odpovědi, které respondenti uvedli a seřadili.

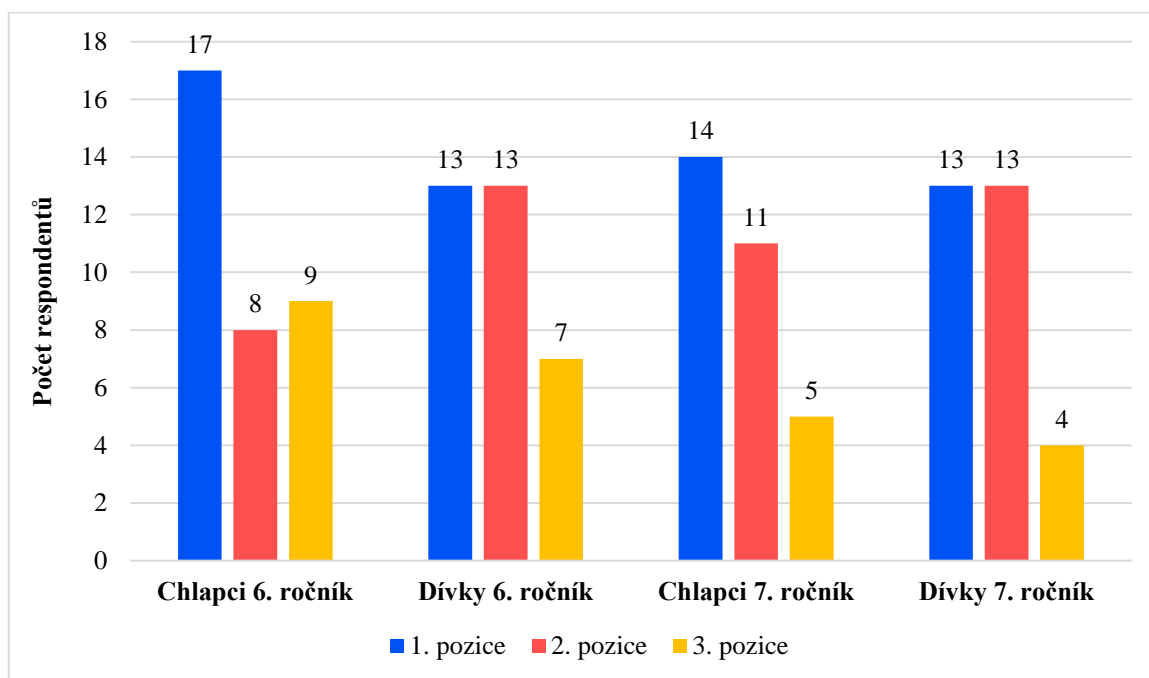
V odpovědích se mimo jiné nacházely takové, které měly dané položky pouze zakřížkované, s chybějícím očíslováním odpovědi podle oblíbenosti, tudíž se oblíbenost respondenta nedala určit. Celkem se jednalo o 32 těchto odpovědí. Objevily se tu i položky, které respondenti vůbec nevyplnili, těch bylo celkem 39.

Graf č. 6 – trávení volného času podle oblíbenosti – rodina

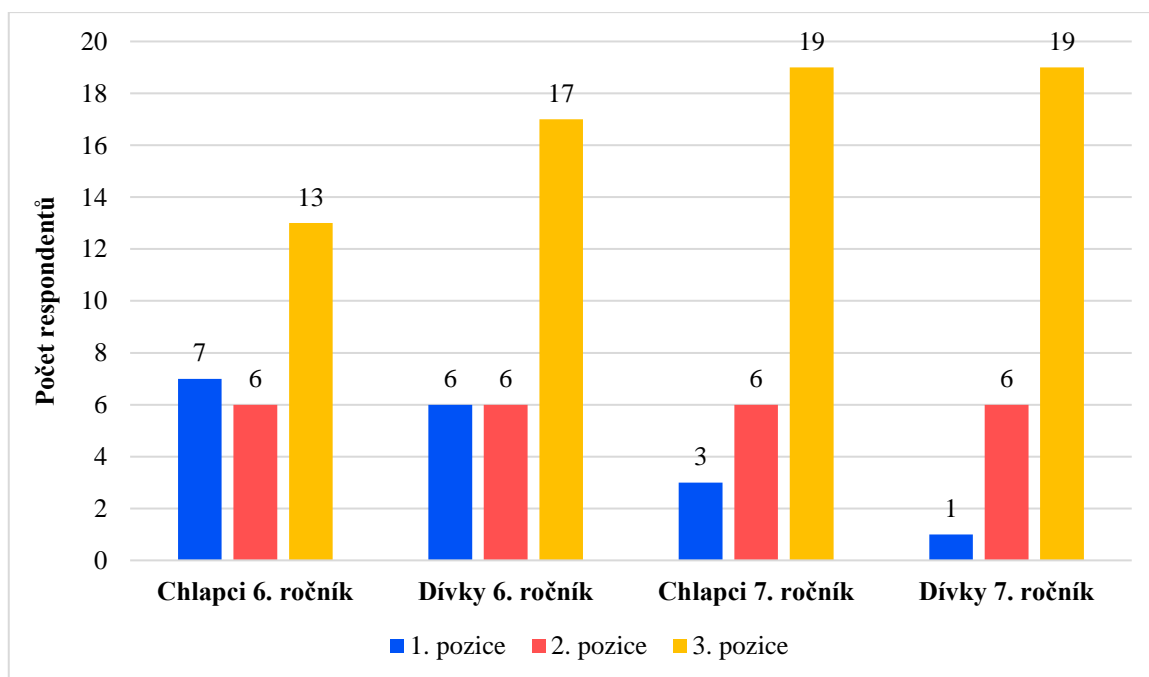
Respondenti (**126**) umístili trávení volného času s rodinou (**64**) na **1. pozici**. Na **2. pozici** byl zastoupen volný čas s rodinou celkem **45** respondenty a **17** respondentů zařadilo trávení volného času s rodinou na **3. pozici**.

Graf č. 7 - trávení volného času podle oblíbenosti – kamarádi

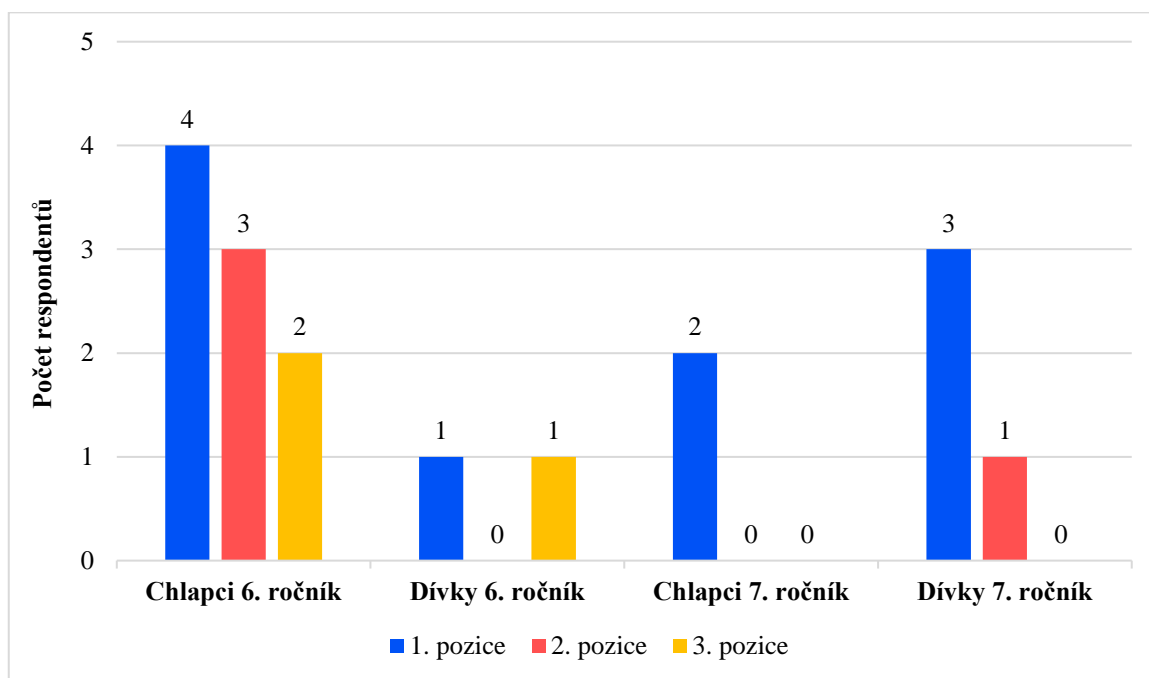
Trávení volného času s kamarády má **57** respondentů z celkového počtu (**127**) na **1. pozici.**, na **2. pozici** umístilo volný čas s kamarády **45** respondentů a na **3. pozici** zaznačilo kamarády **25** respondentů.

Graf č. 8 - trávení volného času podle oblíbenosti – domácí mazlíčci

Respondenti (**109**), celkem v **17** případech umístili na **1. pozici** trávení svého volného času s mazlíčky, mazlíčky na **2. pozici** zapsalo **24** respondentů a **68** respondentů umístilo trávení volného času s domácími mazlíčky na **3. pozici**.

Graf č. 9 - trávení volného času podle oblíbenosti – jiné

Oblast **jiné** tvořily odpovědi **17** respondentů. **Deset** z nich ji zařadilo na **1. pozici**, kterou tvořily konkrétně odpovědi: sám / sama (4), s přítelkyní (2), hraní na PC (1), někdy s nikým (1), sama se sebou a mými myšlenkami (1) a s elektronikou (1). Na **2. pozici** umístili kategorii jiné **4** respondenti s odpověďmi: sám / sama (3), babička a dědeček (1). Celkem **3** respondenti zařadili kategorii jiné na **3. pozici**, ve které se nacházely odpovědi: PS (1), mobil (1) a na kroužku (1).

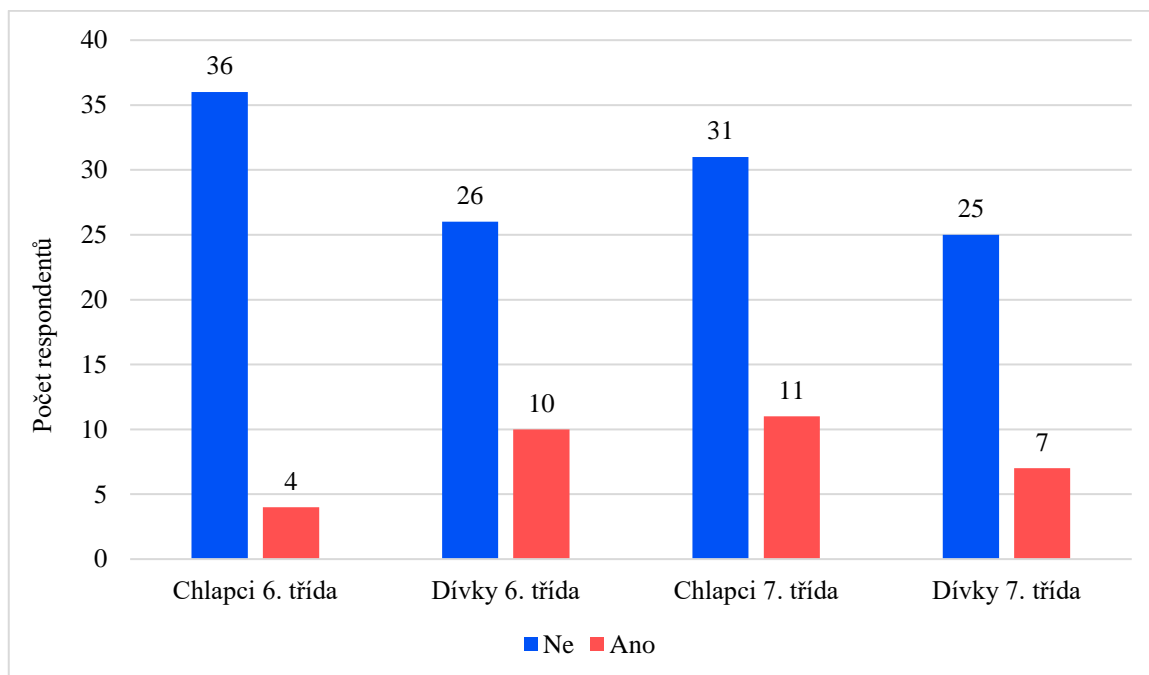
Z grafů (č. 6 – č. 9) vyplývá, že respondenti nejraději tráví svůj volný čas s kamarády, poté s rodinou. Rozdíl mezi těmito dvěma kategoriemi je pouze jeden respondent.

Dívky řadily na 1. pozici kategorii **rodina** více než chlapci. Naopak ti volili kamarády jako nejoblíbenější (1. pozice) vyšším počtem zastoupení oproti dívkám. Můžeme říci, že dívky jsou více zaměřené na rodinu, kdežto chlapci, zvláště v období dospívání tráví svůj volný čas nejraději s kamarády. Co se týká oblíbenosti trávení volného času s domácími mazlíčky, můžeme si myslet, že jedním z důvodů, proč mají mazlíčci nejvyšší zastoupení na 3. pozici je, že někteří respondenti, jak mi k této otázce sami uvedli, žádného domácího mazlíčka nemají, ale chtěli zaznačit všechny tři odpovědi, aby byly položky kompletně vyplněny.

7) Navštěvuješ nějaký zájmový kroužek / zájmové kroužky pořádaný(é) vaší školou?

Otázka byla polouzavřená. Zjišťovali jsme navštěvování zájmových kroužků ve škole. V této otázce neodpovídá počet respondentů počtu odpovědí, jelikož respondenti v některých ročnících zapsali do dotazníku více kroužků, které navštěvují.

Graf č. 10 – školní zájmové kroužky

Celkem **118** respondentů **nenavštěvuje** zájmové kroužky pořádané jejich školou, pouze **32** z celkového počtu respondentů kroužky ve škole **navštěvuje**.

V případě, že respondent odpověděl „Ano“, je jeho odpověď zaznamenána níže.

Chlapci ze 6. ročníku (4) navštěvují pěvecký sbor.

Dívky 6. ročníku (12) měly vypsány kroužek deskových her (5), pěvecký sbor Zlatý klíček (5) a fotografický kroužek (2).

Chlapci 7. ročníku (13) chodí do kroužku „sportovky“ (4), náboženství (2), sboru Zlatý klíček (2), zdravotního kroužku (3) či kroužku deskových her (2).

Dívky navštěvující 7. ročník (7) napsaly, že navštěvují pěvecký sbor Zlatý klíček (4), náboženství (2) a zdravotní kroužek (1).

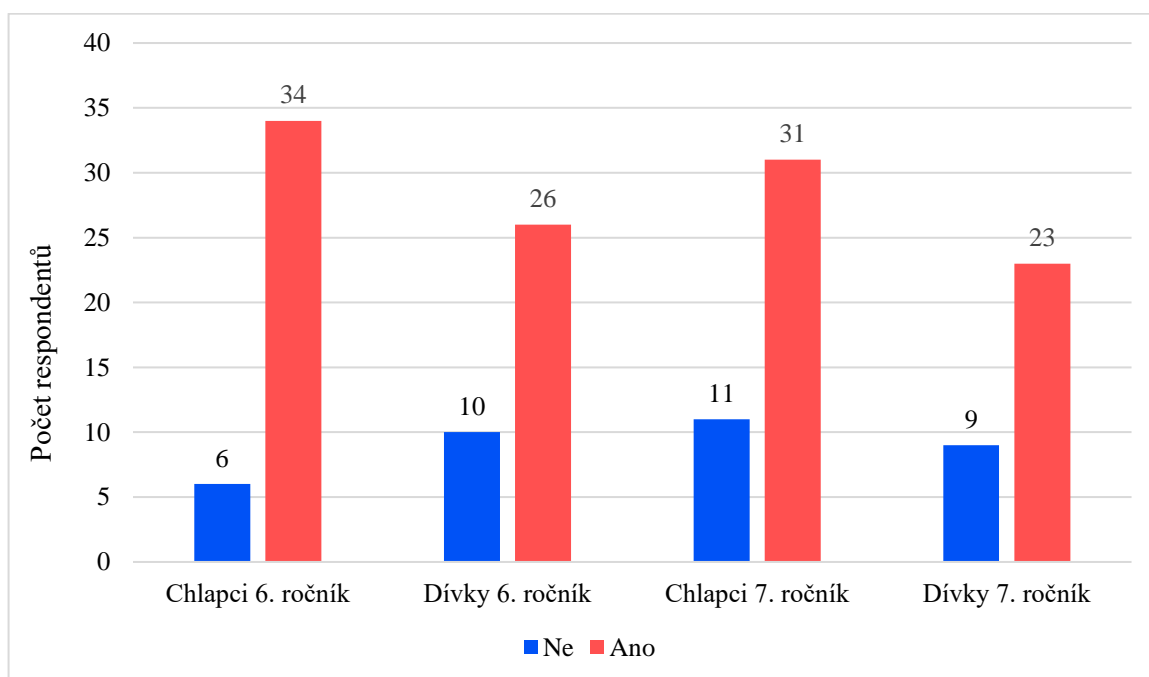
V grafu lze vidět, že většina dívek a chlapců **nenavštěvují** kroužky na jejich základní škole. Většinu negativních odpovědí, to znamená, že nenavštěvují kroužky ve škole, tvoří chlapci. Nejoblíbenějším navštěvovaným kroužkem je pěvecký sbor Zlatý klíček. Můžeme se

domnívat, že škola buď nemusí mít dostatečně pestrou nabídku pro žáky této věkové kategorie, nebo žáci nejeví o kroužky pořádané jejich školou zájem.

8) Navštěvuješ nějaký zájmový kroužek / zájmové kroužky, který(é) je/jsou mimo školu?

Uzavřená otázka. Cílem bylo zjistit, zdali respondenti navštěvují zájmové kroužky, které se konají mimo školu.

Graf č. 11 – mimoškolní zájmové kroužky

Odpověď **ne** označilo **36** respondentů, naopak **ano** zakroužkovalo **114** respondentů.

Na první pohled je zjevné, že respondenti spíše navštěvují kroužky pořádané mimo školu, nežli nenavštěvují.

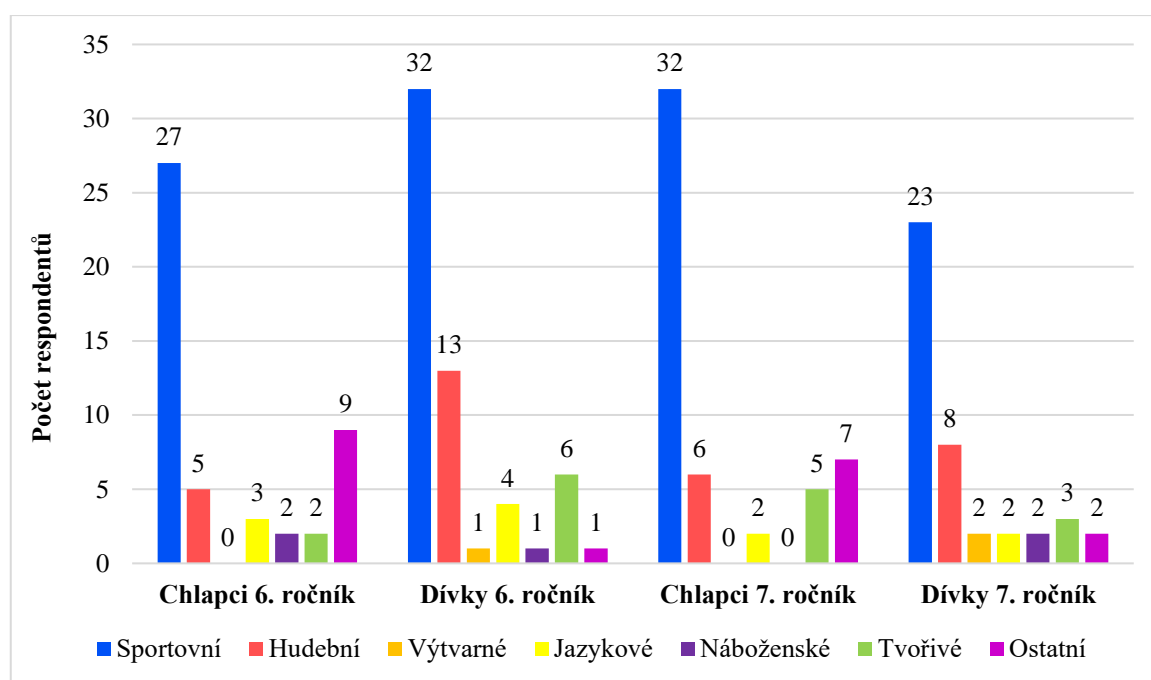
Je zcela viditelná vyšší návštěvnost zájmových kroužků mimo školu než návštěvnost zájmových kroužků ve škole.

9) Jak se jmenuje a kde se nachází zájmový kroužek / zájmové kroužky, který(é) navštěvuješ a je / jsou mimo školu?

Otevřená otázka. Počet respondentů neodpovídá počtu uvedených odpovědí, jelikož někteří z nich uvedli více kroužků, které navštěvují.

Pokud respondenti odpověděli „Ano“, jejich odpovědi jsou uvedené v následujících dvou grafech. Graf č. 12 ukazuje, které kroužky mimo školu respondenti navštěvují, graf č. 13 znázorňuje, kde se dané kroužky nacházejí. Pro větší přehlednost jsem si uvedené kroužky rozdělila do kategorií.

Graf č. 12 –název mimoškolních zájmových kroužků

Nejčastější odpovědi byly ze **sportovní** kategorie (**114**). Největší zastoupení měl taneční kroužek (24), dále plavecký kroužek (10), florbal (10), karate (8), atletika (7), lezení (7), fotbal (5), stolní tenis (5), basketbal (3), box (3), hasiči (3), kuželky (3), tenis (3), badmintonový kroužek (3), bowling (2), gymnastika (2), Krav maga (2), sokol (2), vzdušná akrobacie (2), bojový kroužek (1), cvičení (1), cyklistika (1), hokej (1), horolezení (1), jezdím na koni (2), judo (1), mažoretky / twirling (1) a šály, kruhy (1).

S relativně velkým rozdílem jsou další navštěvované kroužky **hudební** (**32**). Konkrétně hudební nauka (9), klavír (6), hra na kytaru (4), pěvecký sbor (3), baskytara (2), kytarový soubor (2), housle (1), klavírní seminář (1), sólový zpěv (2), viola (1) a zpěv (1).

Ostatní kroužky (**19**), které se nehodily do žádné z uvedených kategorií tvoří skaut (15), králičí hop (1), Minecraft (1), myslivecký (1) či rybářský kroužek (1).

Mezi **tvořivé (16)** jsem na základě získaných odpovědí zařadila literárně – dramatický obor (6), fotografický kroužek (3), leteckého modeláře (3), bastlírnu (1), keramiku (1), řezbáře (1) a tvořivý kroužek (1).

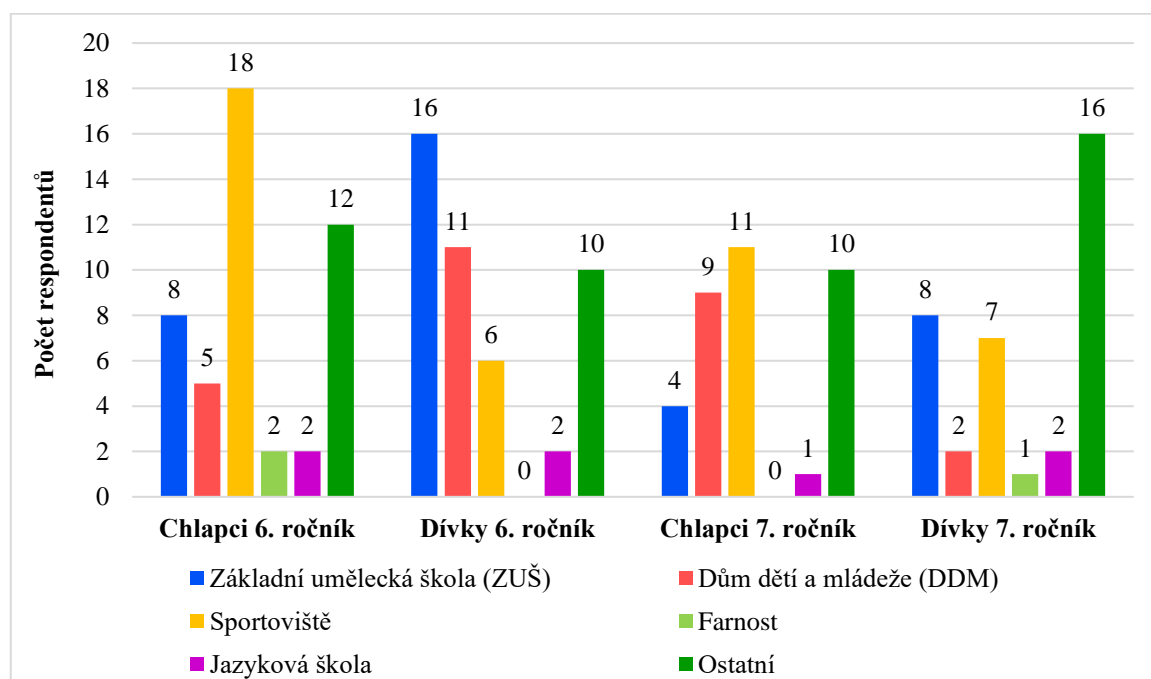
Následují kroužky **jazykové (11)**, kdy respondenti navštěvují anglický jazyk (11).

Náboženské kroužky (5) zastupují Pathfinder (3) a náboženství (2).

Poslední kategorii tvoří **výtvarné kroužky (3)** - přesně výtvarný kroužek (2) a kreslení (1).

Chlapci i dívky mají největší návštěvnost na **sportovních** kroužcích, další navštěvované kroužky jsou **hudební**. Nejméně respondentů navštěvuje **výtvarné** kroužky.

Graf č. 13 – místo konání mimoškolních zájmových kroužků

Pro větší přehlednost jsem odpovědi v grafu kategorizovala.

Nejnavštěvovanější jsou kroužky z kategorie **ostatní (48)**, tu tvoří většinou okolní města nebo části města Ústí nad Orlicí, bez přesného udání místa konání kroužku. Konkrétně Ústí nad Orlicí (16), Česká Třebová (6), Dlouhá Třebová (4), Letohrad (3), Libchavy (3), v Kerharticích (3), klubovna na Dukle – Ústí nad Orlicí (2), na Dukle (2), StudioBart Ústí nad Orlicí (2), Hnátnice (1), Hylváty (1), v Řetové (1), skautská klubovna Ústí nad Orlicí (1), TJ Dlouhá Třebová (1), Třebová (1), v červeném kříži Ústí nad Orlicí (1).

Sportoviště (42) tvoří tělocvična (18), krytý plavecký bazén Ústí nad Orlicí (6), atletický stadion Ústí nad Orlicí (4), hasiči Černovír (3), taneční škola Česká Třebová (3),

TTC Ústí nad Orlicí (3), kuželkárna (1), sokol Kerhartice (1), sportovní centrum Radava (1), sportovní hala (1) a tenisové kurty, či v zimě hala (1).

Další navštěvovanou je **základní umělecká škola Jaroslava Kociana**, aktivit v ní se účastní **36** respondentů.

Do **domu dětí a mládeže Duha** chodí **26** dotazovaných a **1** respondent navštěvuje **dům dětí a mládeže** v sousedním městě Česká Třebová.

Sedm respondentů se účastní kroužků v **jazykových školách**, z nichž první je Holmes English (6), a druhou 1. jazyková ÚO (1).

Kroužek na **faře** navštěvují **3** respondenti.

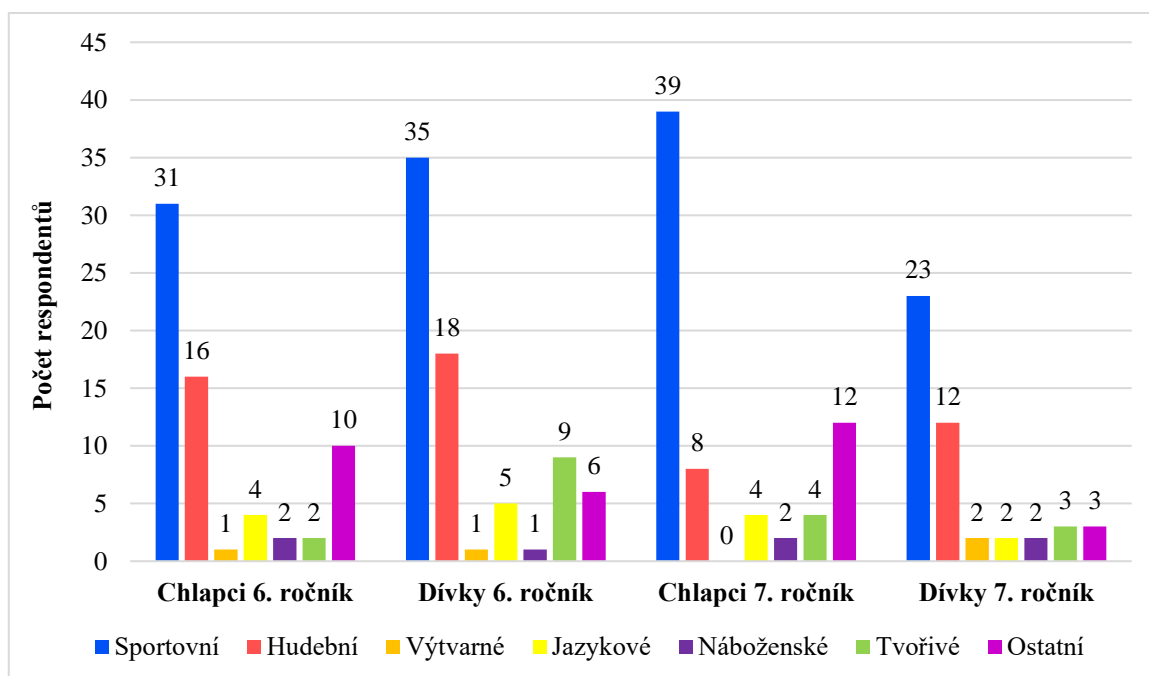
Obecně nejčastěji se zájmové kroužky respondentů nacházejí ve městě **Ústí nad Orlicí a jeho okolí**. Tato kategorie je sice na nejvyšší pozici četnosti odpovědí, ale nevypovídá o konkrétních místech, kde kroužek sídlí, tudíž je nepřesná. Určitá místa kroužků jsou u respondentů **sportoviště**, především tělocvičny a za nimi až **základní umělecká škola, dům dětí a mládeže** a další. Nejméně kroužků respondenti vykazují v kategorii **farnost**.

10) V tabulce zhodnot' všechny zájmové kroužky, které navštěvuješ (ve škole i mimo školu).

Otevřená otázka. Následující zájmové kroužky jsou vypsané a kategorizované na základě odpovědí respondentů pouze u této otázky (otázka č. 10), tudíž kroužky, které respondenti napsali v předchozích otázkách (otázka č. 7 a č. 9), týkajících se návštěvnosti školních a mimoškolních zájmových kroužků, zde nemusí být uvedené, jelikož je respondenti nezaznamenali.

V této otázce, konkrétně v grafu č. 15 neodpovídá počet důvodů navštěvování kroužků počtu názvu kroužku a jeho ohodnocení, jelikož někteří respondenti uvedli více důvodů, proč daný kroužek navštěvují.

Graf č. 14 – název všech navštěvovaných zájmových kroužků

Sportovní kategorie (**128**). Konkrétně tancování (21), florbal (13), plavání (10), atletika (8), fotbal (8), karate (8), lezení (8), ping-pong (6), dance fitness (4), tenis (4), badminton (3), basketbal (3), box (3), jezdectví (3), krav maga (3), kuželky (3), SDH (3), „sportovky“ (3), gymnastika (2), vzdušná akrobacie (2), bojový kroužek (1), bowling (1), cvičení (1), cyklistika (1), hokej (1), judo (1), Sokol (1), šály, kruhy (1), taneční skupina Flow (1), twirling (1).

Hudební zájmové kroužky (**54**) představují: hudební nauka (10), pěvecký sbor (10), klavír (7), kytara (7), Zlatý klíček (4), baskytara (2), housle (2), sólový zpěv (2), zpěv (2), Black band (1), hudební (1), hra na trumpetu (1), klavírní seminář (1), klarinet (1), komorní sbor (1), kytarový soubor (1), pěvecký kroužek (1).

Skupinu **ostatní (31)** tvoří skaut (16), kroužek deskových her (6), zdravotní kroužek (4), rybářský kroužek (2), králičí hop (1), Minecraft (1), myslivecký (1).

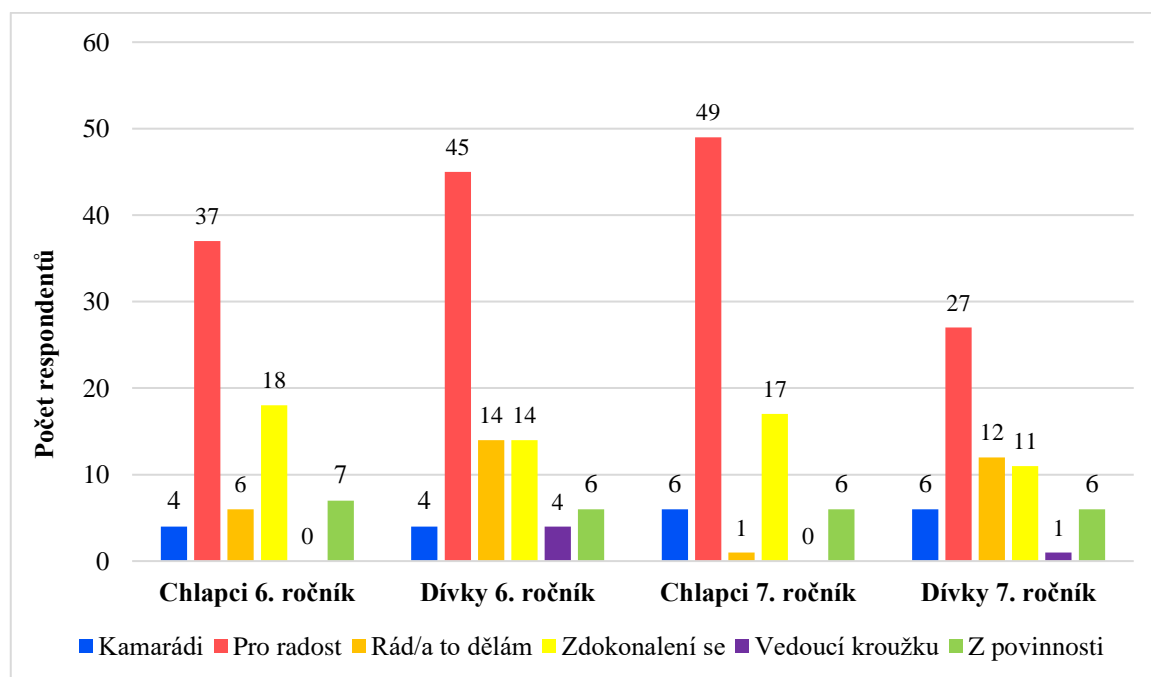
Mezi **tvořivé (18)** lze zahrnout literárně dramatický obor (7), fotografický kroužek (5), letecký modelář (2), bastlárna (1), keramika (1), řezbář (1) a tvořivý (1).

Jazykové (15) v zastoupení anglickým jazykem (15).

Náboženské (7), konkrétně náboženství (5) a Pathfinder (2) a kategorie **výtvarné (4)** – přesněji výtvarný kroužek (3) a kreslení (1).

Chlapci i dívky nejvíce navštěvují **sportovní** kroužky, kdy dívky chodí spíše na tanec a chlapci na florbal, poté následují kroužky **hudební**, kde má vysoké zastoupení mimo jiné hudební nauka, která není kroužkem, jako takovým, to znamená, že si jej respondenti nemohou dobrovolně zvolit, ale bývá povinnou součástí při navštěvování jakéhokoliv hudebního kroužku vyskytujícího se v ZUŠ. Nejmenší návštěvnost má u chlapců oblast **výtvarná**, u dívek jsou to **výtvarné** a **náboženské** kroužky, které mají stejný počet návštěvnosti.

Graf č. 15 – důvod navštěvování zájmových kroužků

Pro tyto odpovědi jsem si vytvořila následující kategorie:

Pro radost (158). Konkrétní odpovědi byly: baví mě to (118), je to zábava (17), líbí se mi tam (8), vždy jsem to chtěl/a (4), jsem v tom velmi dobrý/á (3), jsou tam různé hry (2), pro

radost (2), je to zajímavé (1), jen tak (1), protože můžu (1), protože vyhrávám hodnotné ceny (1).

Dalším důvodem je kategorie **zdokonalení se (60)**, kam respondenti uváděli: chci se něco naučit (7), abych pro sebe něco udělal/a (6), abych se naučil/a anglicky (6), naučím se bránit (4), abych se zlepšil/a (2), abych měla ve škole lepší známky (1), abych nesešla pořád doma (1), abych pomohl druhým (1), abych se domluvila v cizích zemích (1), abych se hudebně vzdělávala (1), abych toho více uměla (1), hodně věcí se tam naučím (1), hudba (1), chci být chytřejší (1), chci být záchranář (1), chci být skaut (1), chci být malířem (1), chci na sobě pracovat (1), chci se naučit hrát na klavír (1), chci posilovat své svaly (1), chci se naučit mluvit před lidmi (1), chci se více zlepšovat (1), chci ukázat co ve mně je (1), je skvělé umět na hudební nástroj (1), je to relaxující, ale také posilující (1), jsem věřící (1), můžu se odreagovat (1), naučení se něčemu (1), poučí mě (1), pro kondici (1), procvičím se v hraní (1), protože jsem křesťan (1), pro vybití těla (1), sebeobrana (1), sport (1), učím se novým věcem (1), učím se tam zajímavé věci (1), zbavuji se tam přebytečné energie (1), zdatnost, síla (1), získávat zkušenosti (1).

Na základě odpovědí respondentů vznikla kategorie **rád / a to dělám (33)**. Konkrétně rád / a zpívám (6), mám moc ráda hudbu (3), ráda fotím (3), mám to rád / a (2), rád / a běhám (2), ráda sportuji (2), ráda tancuji (2), jsem rád venku (1), mám ráda koně a baví mě na nich jezdit (1), mám ráda nástroje (1), mám ráda pohyb (1), mám ráda umění (1), mám ráda vodu a moře (1), mám ráda zvířata (1), protože rád hraji (1), ráda hraji divadlo (1), ráda hraji hry (1), ráda maluji, vyrábím a kreslím (1), ráda objevuji nové hry (1), ráda se učím cizí jazyk (1).

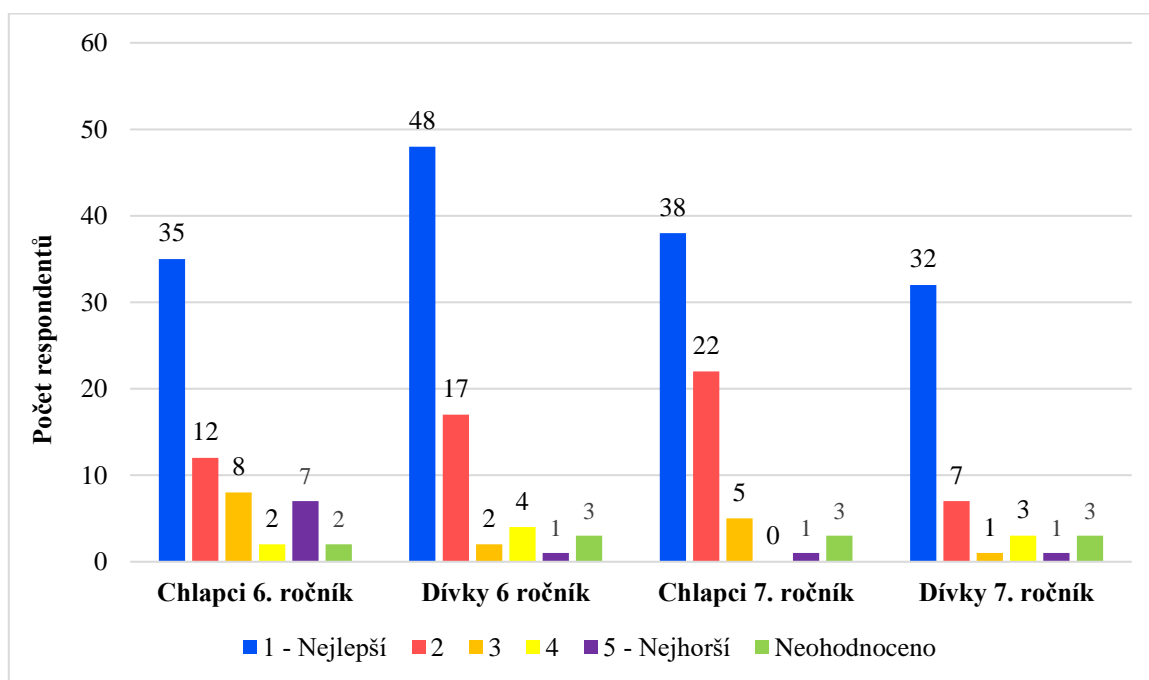
Důvodem navštěvování kroužku jsou také **kamarádi (20)**, přesněji mám tam kamarády nebo kamarádky (20).

Podle mého názoru podstatnou kategorií tvoří **vedoucí kroužku (5)**. Respondenti uvedli, že kroužek navštěvují, protože: učí ho moje mamka (1), máme fajn trenéry (1), máme hodnou paní učitelku (1), tatka je cvičitel (1), trenérka je hodná (1).

I přesto, že by tomu být tak nemělo, **25** respondentů uvedlo navštěvování zájmového kroužku **z povinnosti**. Konkrétně rodiče to po mě chtějí (8), je povinný (3), musím tam chodit (3), hraji na housle (2), když chodím na klavír, musím i na nauku (2), moc mě to nebaví (2), chodím do ZUŠ na nástroj (1), je to povinné, když chodím na něco hudebního do ZUŠ (1), pro hraní divadel (1), rodný nástroj (1), tu k ničemu potřebovat nebudeme (1).

Nejčastěji chlapci i dívky navštěvují své zájmové kroužky **pro radost**. Dále pro **zdokonalení se**, kam patří odpovědi typu, aby se respondenti danou věc naučili, či více naučili, nebo aby pro sebe něco dělali. Celkem vysoký počet respondentů uvádí navštěvování kroužků z povinnosti, ať už ze strany kroužku – například hudební nauka, kam musí žák chodit, pokud chce navštěvovat hudební obor, nebo i ze strany rodičů, kvůli kterým respondenti dané kroužky navštěvovat musí, protože si to jejich rodiče přejí, ačkoliv respondenti sami nemusí chtít.

Graf č. 16 – ohodnocení zájmových kroužků

Ohodnocení **nejlepší -1** dosáhlo **153** zájmových kroužků.

Známka **2** byla přiřazena **58** kroužkům.

Šestnáct kroužků dostalo známku **3**.

Stupeň hodnocení **4** bylo přiřazeno **9** kroužkům.

Známkou **nejhorší – 5** bylo ohodnoceno **10** zájmových kroužků.

Neohodnoceno bylo **11** kroužků.

Nejhorší známku získala například hudební nauka (2), náboženství (1) nebo kytara (2), nejčastějšími důvody tohoto ohodnocení bylo z důvodu **povinnosti**. Všechny kroužky, které byly oznámkované stupněm **4**, byly takto ohodnoceny ze stejného důvodu (**z povinnosti**).

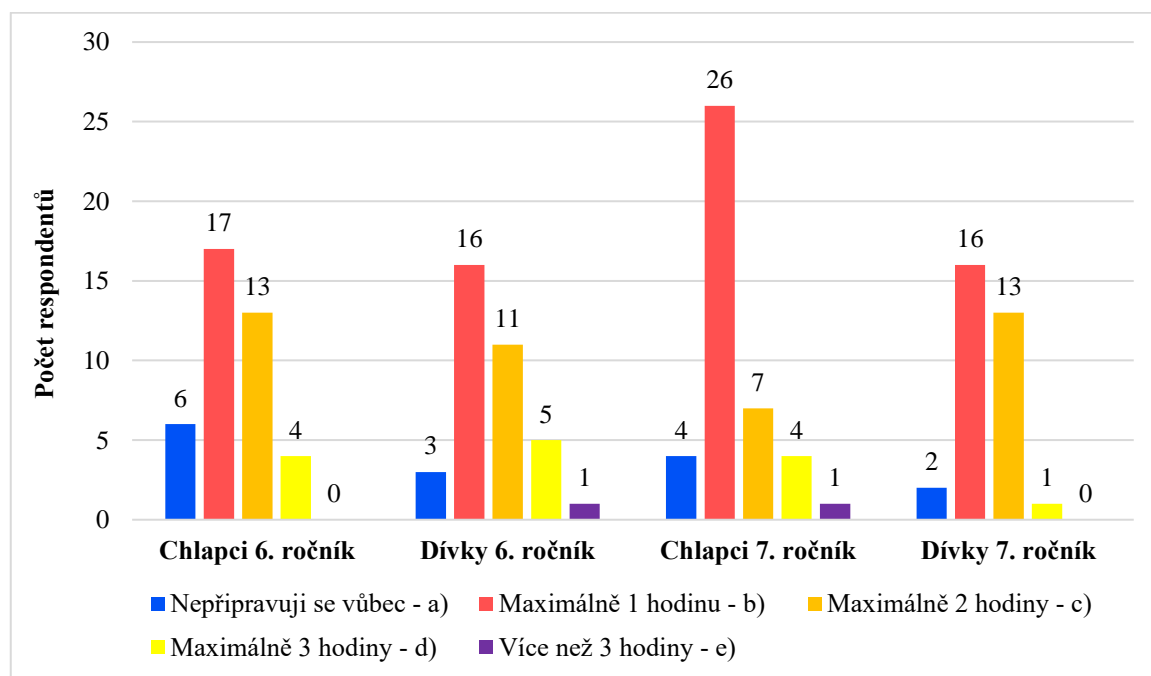
Dalším důvodem možného ohodnocení známkou **5 – nejhorší** mohlo být, že si respondenti špatně přečetli zadání, jelikož někteří napsali, že je kroužky baví, ale následně je ohodnotili nejhorším stupněm – mohli si pořadí známkování zaměnit.

Nejhorší známkou byly také ohodnoceny kroužky, u nichž respondenti nevěděli ani důvod, proč je dané kroužky baví / nebaví.

11) Kolik tvého volného času denně Ti ubírá příprava do školy? (domácí úkoly, učení se na předměty)?

Uzavřená otázka.

Graf č. 17 - příprava do školy

Nejvíce respondentů odpovědělo, že přípravou do školy denně stráví **maximálně 1 hodinu** času (**75**).

Maximálně 2 hodiny se do školy připravuje **44** respondentů.

Do školy se **vůbec nepřipravuje** **15** respondentů.

Maximálně 3 hodiny stráví přípravou do školy **14** respondentů.

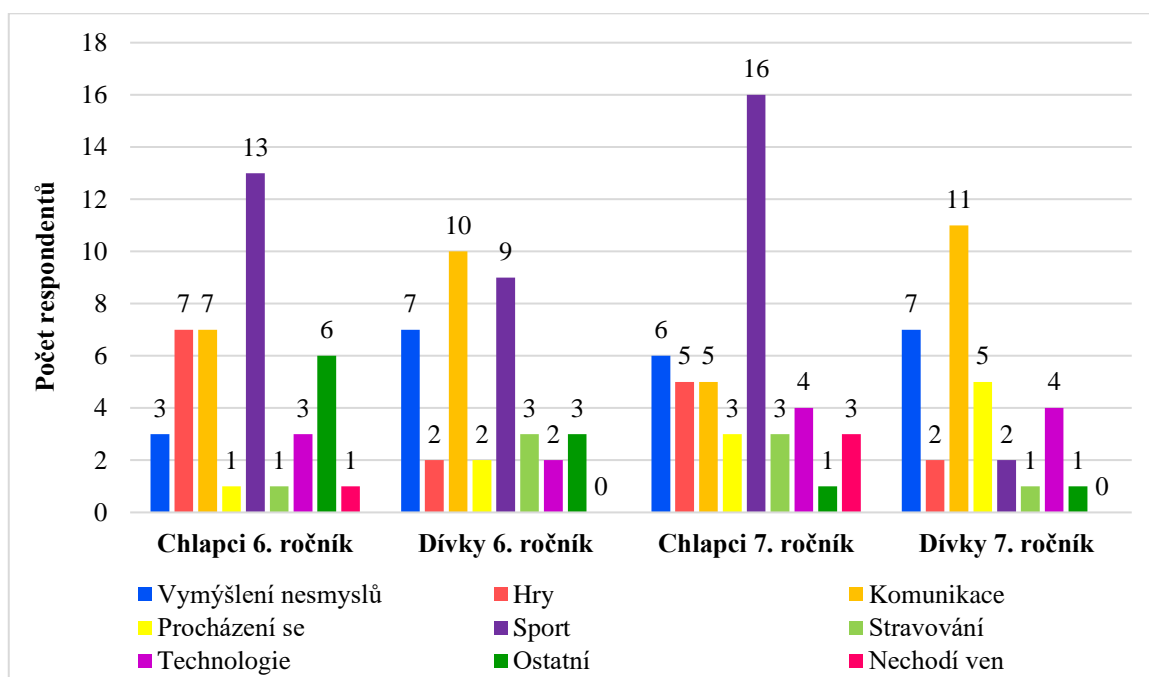
Dokonce **2** respondenti uvedli, že příprava do školy jim ubírá denně z volného času **více než 3 hodiny**.

Více než 3 hodiny denně se přípravě do školy věnují na stejné úrovni dívky ze 6. ročníku a chlapci ze 7. ročníku, naopak nejméně se do školy připravují chlapci ze 6. ročníku, kteří vyplnili, že se **nepřipravují vůbec**.

12) Jistě máš nějakého kamaráda / kamarády. Když jdete společně ven, co nejčastěji děláte? A jaká místa v Ústí nad Orlicí máte nejraději, kam se dá chodit?

Otevřená otázka. V této otázce se počet respondentů nerovná počtu odpovědí, protože respondenti uváděli více oblíbených aktivit či oblíbených míst. Odpovědi byly ve všech grafech rozřazeny do kategorií pro větší uspořádání.

Graf č. 18 – nejoblíbenější aktivity s kamarády venku

Respondenti nejčastěji se svými kamarády vykonávají nějaký **sport (40)**. Mezi konkrétní nejoblíbenější aktivity patří hraní fotbalu (13), jízda na koloběžce (5), dělání gymnastiky (4), jízda si na kole (4), běhání (2), dělání parkouru (2), geocaching (2), hraní florbalu (2), skákání na trampolíně (2), jízda na pennyboardech (1), jízda na skateboardu (1), rugby (1), a trénink karate (1).

Komunikace (33) s kamarády zaujímá další místo v oblíbených činnostech. Nejčastěji si povídají (26), baví se spolu (4), drbou (1), pokecají (1) nebo rozebírají různé věci (1).

Někteří respondenti také rádi **vymýšlejí nesmysly (23)**. Konkrétně dělají hlouposti (11), kraviny (5), skáčou na kruhy (2), smějí se (2), navzájem se otravují (1), řadí (1) nebo dělají všechno možné (1).

K oblíbeným činnostem patří také **hry (16)**, mezi které můžeme zařadit hraní různých her (6), hraní si s dětmi od sousedů (2), vymyšlení tanců (2), deskové hry (1), honění se (1), hra na schovávanou (1), hraní si s babiččinými zvířátky (1), pistolová bitva (1), s kamarády hrajeme válku (1).

Není překvapením, že respondenti i venku s kamarády využívají **technologie (13)**. Rádi si spolu fotí fotky (2), jsou na počítači (2), poslouchají hudbu (2), hrají Pokémon GO (1), chodí na filmy (1), jezdí s autem na ovládání (1), létají s letadly (1), sledují anime (1), točí Musical.ly (1), volají si (1).

Mezi **ostatní (11)**, jsem zařadila odpovědi jdeme si něco koupit (4), chodíme na ryby (3), koupání v bazéně (1), navštěvujeme se (1), něco vyrábíme (1), prohledáváme staré domy, jídelny a blázince (1).

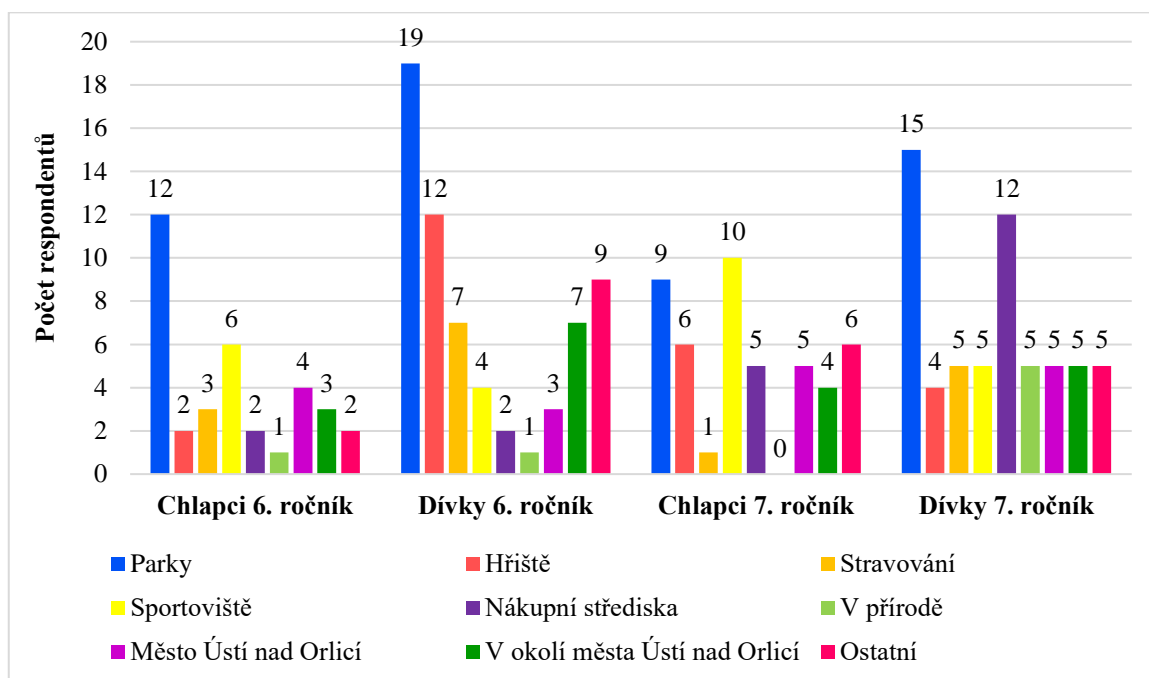
Oblíbené je i **procházení se (11)**. Konkrétně procházíme se (7), flexíme (1), chodíme do lesů (1), jen tak chodíme po městě (1), sedáváme na lavičkách (1).

Stravování (8) je v tomto grafu poslední kategorií. Respondenti s kamarády jí (4), zajdou si na pizzu (2), jdou kamkoliv na zmrzlinu (1), jdou na kebab (1).

Čtyři respondenti uvedli, že s kamarády **ven nechodí**.

U respondentů převládají sportovní a komunikační aktivity. Chlapci hojně vykonávají s kamarády nějaké **sportovní činnosti**. Nejvíce společně hrají fotbal nebo jezdí na kole a koloběžce. U dívek převyšuje chlapce kategorie **komunikace**, kdy si s kamarády povídají, baví se.

Graf č. 19 – nejoblíbenější místa s kamarády venku

Respondenti nejčastěji s kamarády navštěvují **parky (55)**. Nejoblíbenější je Kociánka (33), poté odpověď nejčastěji do parku (18), park v Kerharticích (2) a do Wolkerova údolí (2). Oblíbená jsou **sportoviště (25)**. Konkrétně krytý plavecký bazén (10), skatepark (9), aquapark (2), fotbalové hřiště (2), stadiony (2).

Dále respondenti rádi chodí na **hřiště (24)**.

Obsahem **ostatních** míst (22) je u kamaráda / kamarádky doma (4), kino (3), kdekoli venku (2), někde různě (2), autobusové nádraží (1), do Jednoty Bratrské (1), jídelna (1), jsme doma (1), jsme na zahradě (1), klub Kamin (1), na akce (1), na ulici (1), před školou (1), škola (1), u nás na trampolíně (1).

Nákupní střediska navštěvuje 21 respondentů. Chodí do nákupního centra Nová Louže (14), do papírnictví (1), Lidlu (1), po obchodech (4), Tesco (1).

V okolí města Ústí nad Orlicí (19) chodí respondenti mimo Ústí nad Orlicí (5), na letiště (4), na Andrlův Chlum (3), na „Ameriku“ (2), Andělov (1), do Cakle (1), k Libchavskému rybníku, na Duklu (1), anebo jsou v okolí Ústí nad Orlicí (1).

Město Ústí nad Orlicí (17). Konkrétně respondenti jdou na náměstí (8), do města (4), různě po městě (3) a kdekoli po Ústí (2).

Také kategorie **stravování (16)** má mezi respondenty svá oblíbená místa. Například cukrárnu (7), kavárnu Karolína (2), pizzerii (2), Henrygril (1), kebab (1), někde na jídle (1), někde si posedět – pivovar, cukrárna, pizzerie (1), pivovar (1).

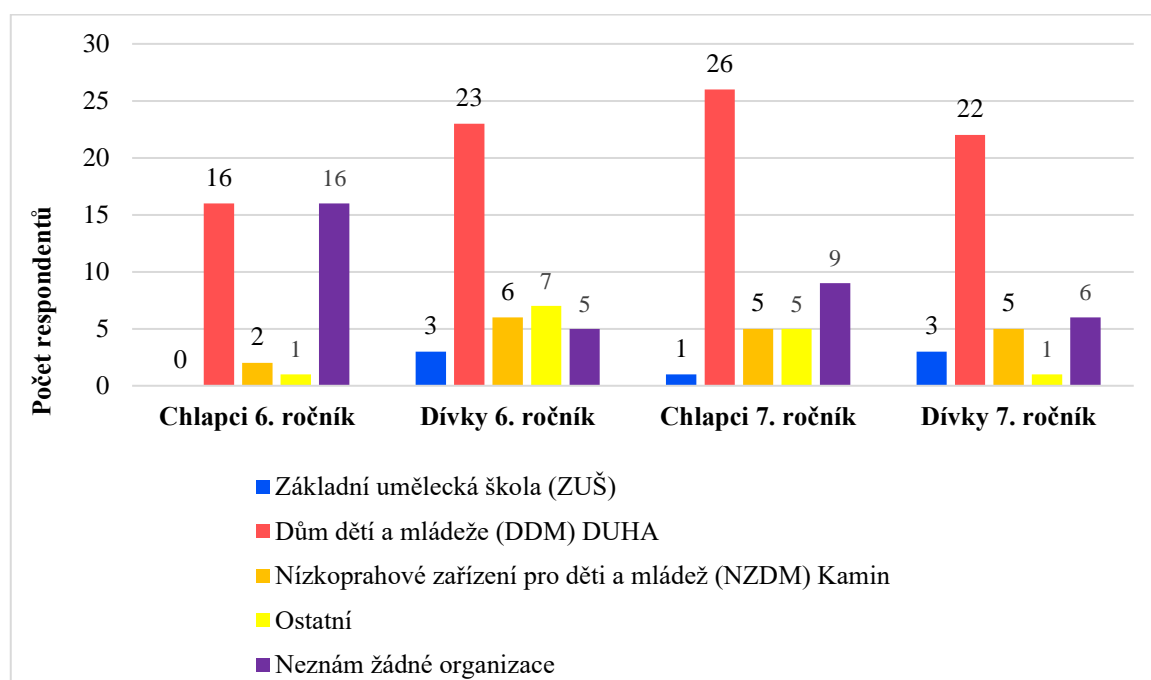
Respondenti také chodí **do přírody (7)**. Konkrétně do lesa (4), a na pole (2) a na louku (1).

Respondenti nejvíce preferují **parky**, především park Kociánka. Dle grafu (graf č. 19) je však dívky navštěvují o něco více než chlapci, ti naopak rádi s kamarády chodí na **sportoviště**, konkrétně do plaveckého bazénu, a především do skateparku, který označili pouze chlapci. Graf poukazuje na oblíbenost **nákupních středisek**, obchodních domů a různých nákupních center především ze strany dívek. Nejméně navštěvovaným místem respondentů je **příroda**.

13) Znáš ve městě Ústí nad Orlicí nějaké volnočasové organizace, které pracují s dětmi a mládeží? Jaké?

Otevřená otázka. Následující odpovědi jsou v grafu rozděleny do kategorií.

Graf č. 20 – znalost volnočasových organizací

Pro respondenty je dle výsledků v grafu nejznámější **dům dětí a mládeže DUHA (88)**.

V položce uvedlo **36** respondentů, že **neznají žádné organizace**.

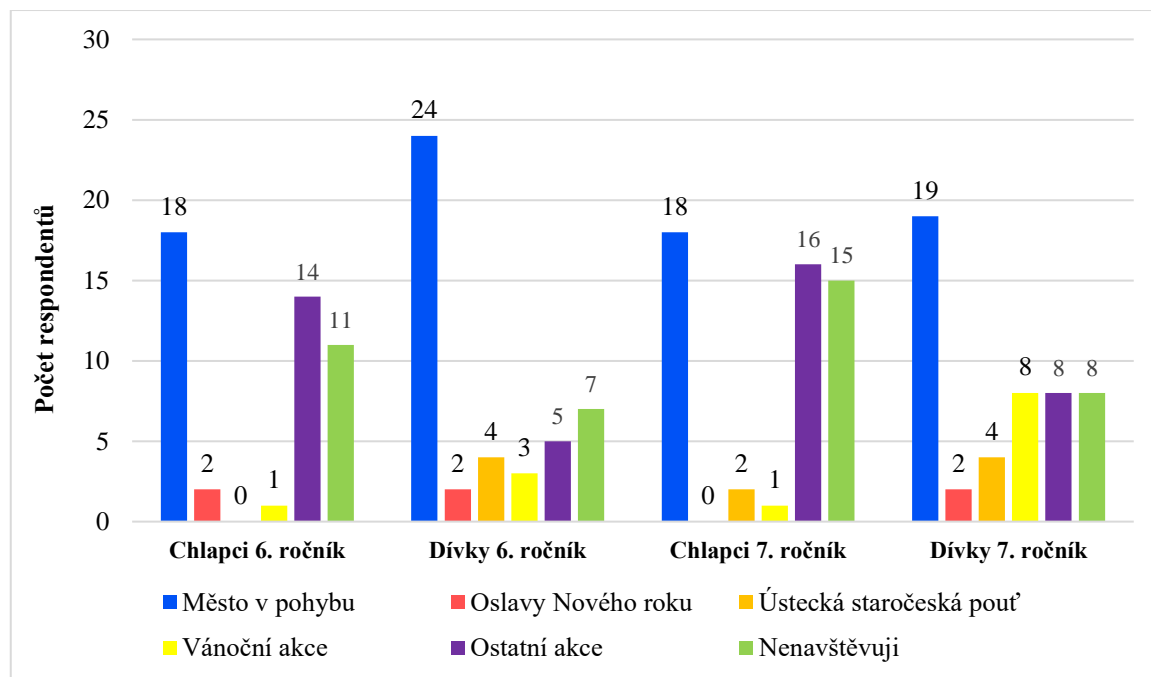
Následuje **nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Kamin (18)**.

Jako **ostatní (14)** uvedli respondenti angličtinu Holmes (3), Jednotu bratrskou (2), klub Exit (2), Srdíčko (2), Studio Bart (2), červený kříž (1), skaut (1), Sokol Kerhartice (1). Celkem **7** respondentů uvedlo jako volnočasovou organizaci **základní uměleckou školu Jaroslava Kociana**.

Chlapci a dívky nejvíce znají **dům dětí a mládeže (DDM) DUHA**, naopak nejméně známá je jim **základní umělecká škola (ZUŠ)**, i přesto, že ji mnoho respondentů navštěvuje.

14) Navštěvuješ nějaké příležitostné akce, které město Ústí nad Orlicí pořádá? Jaké to jsou?
Otevřená otázka. Odpovědi jsem pro větší přehlednost utřídila do kategorií.

Graf č. 21 – navštěvování příležitostných akcí

Nejvíce navštěvovaná příležitostná akce je **Město v pohybu (79)**.

Za ním jsou **ostatní akce (48)**. Konkrétně koncerty (5), trhy na náměstí (3), akce snědá tíseň (2), den dětí (2), Generali cup – karate závody (2), jarní běh (2), Krampus čerti (2), letní zahradní slavnost – DDM (2), ohňostroje (2), ústecké schody (2), Ústí žije (2), BMX jam (1), čarodějnice (1), florbal (1), graffiti jam (1), jelikož chodím do ZUŠ, tak nějaké akce pořádá, a na ty musím přijít (1), koncerty v ZUŠ (1), kytarové koncerty – soubor (1), letiště LKUO (1), nejvíce nějaké festivaly, či koncerty (1), od Červeného kříže (1), od školy chodím na sporty – bowling, běh (1), plavání za školu (1), plesy (1), prodávání buřtů na náměstí (1), rybářské závody (1), scooter camp (1), Sokolení (1), sportovní dny (1), sporty (1), stolní tenis (1), Velká cena starosty (1), závody na koloběžce (1).

Akce pořádané městem Ústí nad Orlicí **nenavštěvuje 41** respondentů.

Navštěvované jsou také **vánoční akce (13)**, kam patří rozsvícení stromečku (9), vánoční trhy na náměstí (2), advent (1) a adventní trhy (1).

Deset respondentů chodí na **ústeckou pouť**.

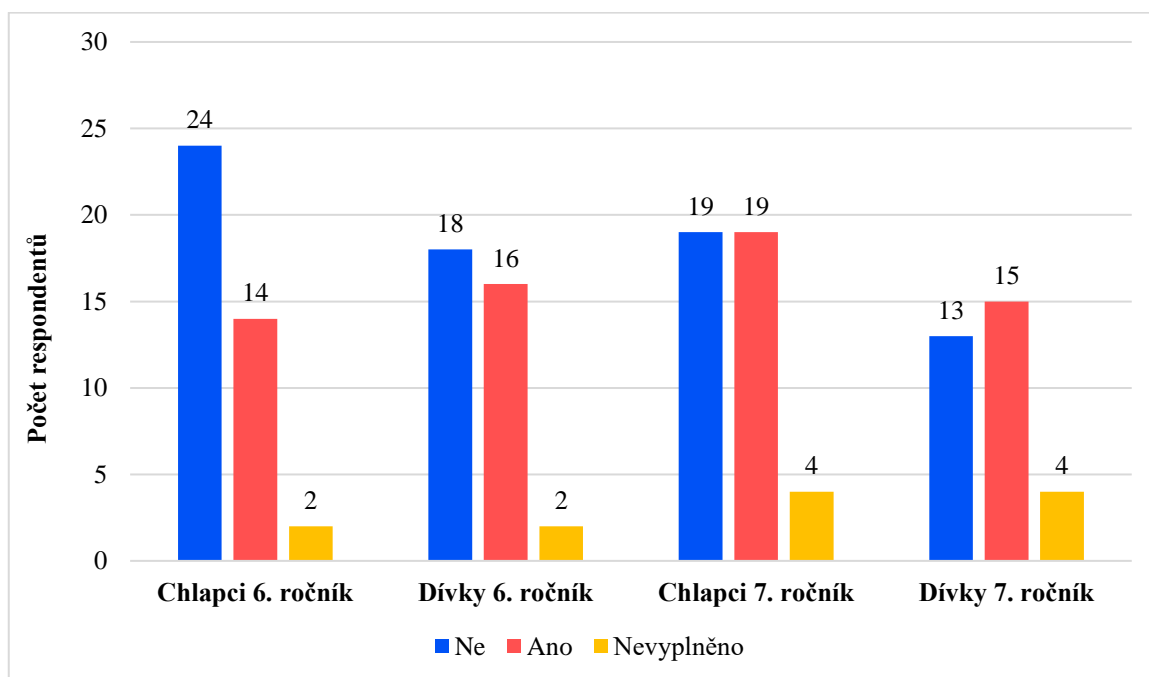
Oslav Nového roku (6), pořádaných městem Ústí nad Orlicí se účastní respondenti na akcích Silvestr (3), Nový rok (1), ohňostroj na Nový rok (1) a oslava Nového roku (1). Chlapci i dívky nejvíce navštěvují akci **Město v pohybu**, nejmenší návštěvnost respondentů mají akce při příležitosti oslav **Nového roku**.

V této otázce se v kategorii **ostatní akce** vyskytly dvě odpovědi s názvem „akce snědá tíseň“, je zřejmé, že tyto respondenty ovlivnil televizní seriál Most! Ve stejné kategorii se objevila akce Ústí žije, po zjišťování informací vyšlo najevo, že se nejedná o žádný název příležitostné akce, nýbrž o název místní politické strany SNK – Ústí žije.

15) Je nějaká volnočasová aktivita / aktivity, kterou(é) bys chtěl / a dělat, ale nemůžeš? Která(é) to jsou? Proč ji/ je nemůžeš dělat?

Otevřená otázka. Počet odpovědí v grafu č. 22 souhlasí s počtem respondentů. Ovšem počet odpovědí v grafu č. 23 a tabulkách č. 1 až č. 4 nesouhlasí s počtem respondentů, jelikož zde uvedli více odpovědí.

Graf č. 22 – vykonávání volnočasových aktivit

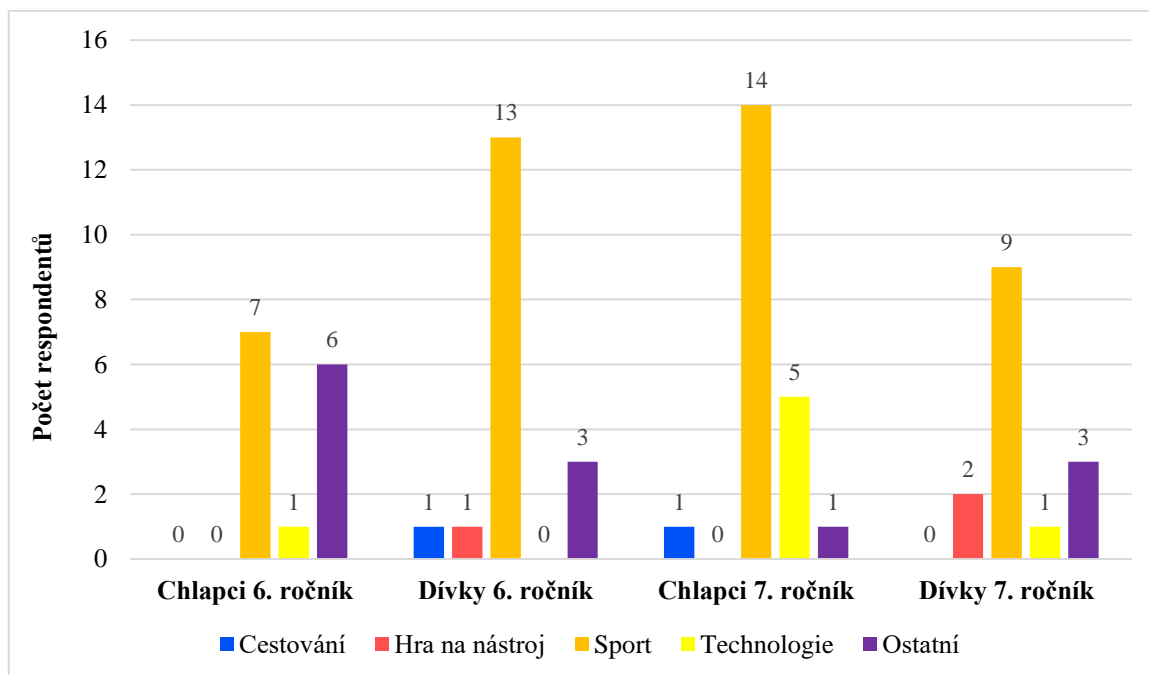
Možnost **ne** zaznačilo **74** respondentů.

Ano vyplnilo **64** respondentů.

Položku **nevyplnilo** **12** respondentů, tudíž můžeme usuzovat, že není žádná aktivita, kterou by nemohli dělat.

Pokud respondent zvolil možnost „Ano“, jeho odpovědi jsou seřazené do kategorií a zaznamenané níže v grafu (graf č. 23) a v tabulkách (tabulky č. 1, č. 2, č. 3, č. 4).

Graf č. 23 - aktivity, které dělat nemůžu

Nejčastěji nemohou respondenti vykonávat **sport (43)**. Jsou to aktivity jako florbal (4), atletika (3), plavání (3), street dance (3), airsoft (2), jízda na koni (2), karate (2), paintball (2), skákat padákem (2), tanec (2), box (1), běhat (1), bruslení na kolečkových bruslích (1), fotbal (1), gymnastika (1), jízda na kole (1), jízda na koloběžce (1), jízda na motorce (1), jízda na sjezdovém kole (1), jízda na vodním skútru (1), judo (1), ping-pong (1), různé exhibiční závody (1), snowboarding (1), Sokol (1), sport (1), tenis (1), vzdušná akrobacie (1).

V oblasti **ostatní (13)** respondenti nemohou dělat sex (2), chodit do kroužku Dračí doupě (1), chodit ke koním (1), chodit na brigády (1), nakupovat ve velkých obchodech (1), navštěvovat pouť (1), na kroužek paličkování (1), na kroužek se psy (1), na leteckého modeláře (1), péct (1), spát (1), vařit (1).

Z aktivit s použitím **technologie (7)** nemohou respondenti konkrétně vykonávat fotografický kroužek (2), profi-gaming (2), malého youtubera (1), robotiku (1) a závodně hrát hry na mobilním telefonu (1).

Hru na nástroj nemohou vykonávat 3 respondenti.

Cestovat nemohou 2 respondenti. V této kategorii uvádí jezdit někam dál (1) a létat letadlem (1).

Tabulka č. 1 – proč respondenti nemohou aktivity dělat (chlapci 6. ročník)

	Název aktivit	Proč je nemůžu dělat
Chlapci 6. ročník	Dělat sex (2)	Protože mi není 15 let.
	Florbal (2)	Mám tenis, takže nemůžu.
		Důvod neuveden.
	Box (1)	Důvod neuveden.
	Chodit na brigády (1)	Protože mi není 15 let.
	Chodit na pouť (1)	Rodiče mě tam nenechají jít.
	Jízda na koloběžce (1)	Důvod neuveden.
	Jízda na motorce (1)	Důvod neuveden.
	Letecký modelář (1)	Protože chodím s rodiči do sboru.
	Malý youtuber (1)	Mamka mi to nedovolí, abych nebyl tolik na PC.
	Ping-pong (1)	Nemám pátky.
	Snowboarding (1)	Není snůh.
	Spát (1)	Protože musím chodit do školy.

U chlapců ze 6. ročníku má nejvyšší zastoupení odpověď **důvod neuveden (4)**, **ostatní důvody (4)**, **3** respondenti nemohou aktivity dělat, **protože jim není 15 let**, **3** respondenti uvedli, že danou aktivitu nemohou vykonávat, protože jim to **rodiče nedovolí**.

Tabulka č. 2 - proč respondenti nemohou aktivity dělat (dívkky 6. ročník)

	Název aktivit	Proč je nemůžu dělat
Dívky 6. ročník	Jízda na koni (2)	Protože nemám koně.
		Důvod neuveden.
	Plavání (2)	Mám nemocné ledviny.
		Kvůli škole jsem ho musela opustit.
	Street dance (2)	V kroužku je plno.
		Nemám čas.
	Atletika (1)	Mám potíže s koleny.
	Fotbal (1)	Nestíhám ho.
	Hra na klavír (1)	Málo času.
	Jezdit někam dál (1)	Důvod neuveden.
	Jízda na kolečkových bruslích (1)	Mám nemocnou nohu.
	Nakupování ve velkých obchodech (1)	Důvod neuveden.
	Pečení (1)	Důvod neuveden.
	Skákat padákem (1)	Nemám na to čas.
	Tanec (1)	Mám málo času.
	Tenis (1)	Důvod neuveden.
Vaření (1)	Nenašel se čas.	
Vzdušná akrobacie (1)	Nemám čas.	

Nejvyšší počet důvodů zastupovaly **časové důvody**, kvůli kterým nemůže aktivitu vykonávat **8** dívek ze 6. ročníku, dalších **5** respondentek **neuvedlo důvod**, ze **zdravotních důvodů** nedělají nějakou aktivitu **3** dívky, **ostatní důvody (2)**.

Tabulka č. 3 – proč respondenti nemohou aktivity dělat (chlapci 7. ročník)

	Název aktivit	Proč je nemůžu dělat
Chlapci 7. ročník	Airsoft (2)	Moc drahé vybavení. V Ústí nad Orlicí, ani v okolí se nepořádají žádné akce.
	Profi-gaming (2)	Mám pomalý počítač. Důvod neuveden.
	Florbal (2)	Důvod neuveden. Rodiče to nechťejí.
	Atletika (1)	Nemám tolik času.
	Běh (1)	Jsem obézní.
	Focení (1)	Nemám čas.
	Chození ke koním (1)	Teď už nemám čas.
	Jízda na kole (1)	Píchnul jsem ho.
	Jízda na sjezdovém kole (1)	Máma se o mě bojí a kolo stojí kolem 50 tisíc.
	Jízda na vodním skútru (1)	Nemám vodní skútr.
	Judo (1)	Rodiče mě tam nechťejí dát.
	Karate (1)	Rodiče mě tam nechťejí dát.
	Létat letadlem (1)	Mohu až od 15 let.
	Paintball (1)	Není v Ústí nad Orlicí, ani v České Třebové.
	Robotika (1)	Končí pozdě a neměl by mě kdo vyzvednout.
	Různé exhibiční závody (1)	Důvod neuveden.
	Skákat padákem (1)	Mohu až od 14 let.
	Závodně hrát na mobilním telefonu (1)	Nic takového v Ústí nad Orlicí není.

Časové důvody brání ve vykonávání aktivit **4** respondentům, následujícím důvodem je, že danou činnost **rodiče nedovolí (4)**, **3** chlapci **neuvedli důvod**, proč aktivitu nemohou dělat, dalším důvodem je, aktivita **nenacházející se v Ústí nad Orlicí a okolí (3)**, z **věkových důvodů** nemohou dělat aktivity **2** chlapci, kategorii **ostatní důvody** tvoří **5** odpovědí.

Tabulka č. 4 - proč respondenti nemohou aktivity dělat (dívký 7. ročník)

	Název aktivit	Proč je nemůžu dělat
Dívky 7. ročník	Atletika (1)	Kvůli problémům s plícemi.
	Fotografický kroužek (1)	V Ústí žádný není.
	Gymnastika (1)	Mamka to nechce.
	Hra na hudební nástroj (1)	Je ve stejný čas jako plavání.
	Hra na klavír (1)	Důvod neuveden.
	Karate (1)	Nestíhám ho kvůli škole.
	Kroužek Dračí doupě (1)	Časově mi to nevychází.
	Kroužek paličkování (1)	Nevychází mi to se školou.
	Kroužek se psy (1)	Nemám psa a zatím si ho nemohu dovolit.
	Paintball (1)	Není tady v Ústí.
	Sokol (1)	Nestíhám ho.
	Sport (1)	Nejde mi.
	Street dance (1)	Mám problémy s dýcháním.
	Tancovat jumpdance (1)	U nás a v okolí není takový kroužek.
	Závodní plavání (1)	Musela jsem se rozhodnout mezi plaváním a tancem.

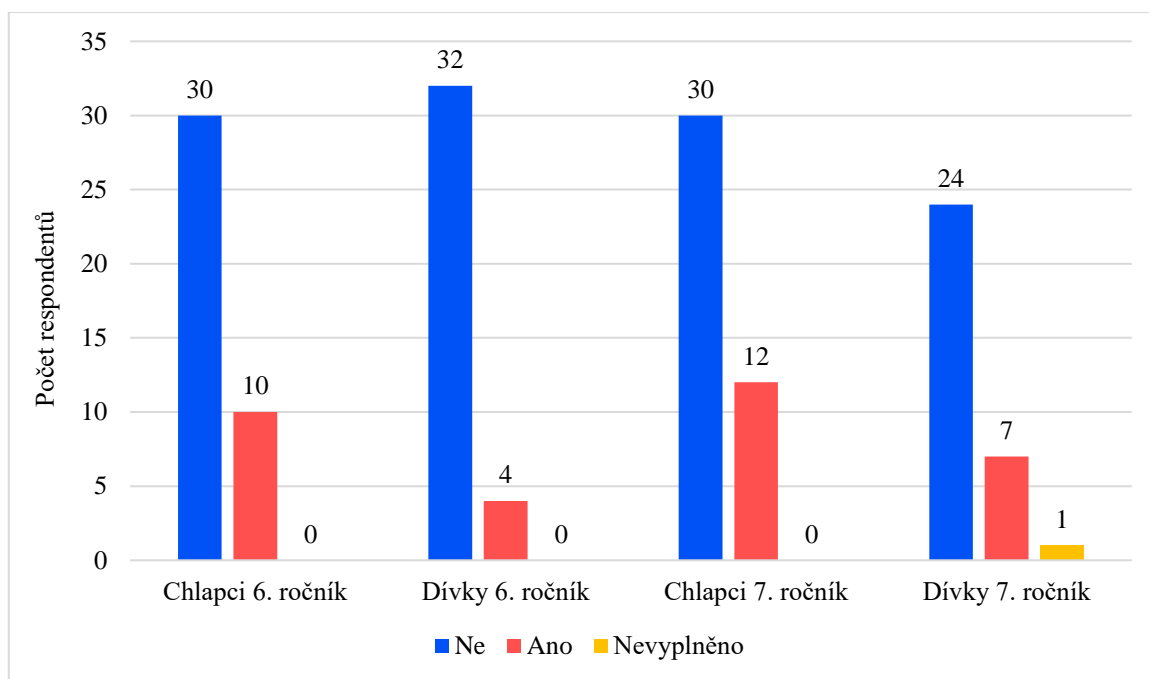
Z **časových důvodů** nevykonává dané aktivity **5** dívek ze 7. ročníku, dalším důvodem je, že se aktivita **nenachází v Ústí nad Orlicí a okolí (3)**, **ostatní důvody (3)**, kvůli **zdravotním důvodům** nemohou dělat svou aktivitu **2** respondentky, **důvod neuveden** patřil **1** respondentce, současně také **1** dívka vyplnila, že si to **nepřejí rodiče**.

Součtem všech odpovědí (**68**) zaznamenaných v tabulkách (tabulky č. 1–4) zjistíme, že časové důvody (17), jsou nejčastějším problémem, proč respondenti nemohou dělat nějaké volnočasové aktivity. Ihned za nimi jsou ostatní důvody (14), dále kategorie důvod neuveden (13), poté aktivitu nemohou dělat, protože to rodiče nedovolí (8), následně se kroužek nenachází v Ústí nad Orlicí a okolí (6), a věkové důvody (5).

16) Chybí Ti ve městě Ústí nad Orlicí nějaká volnočasová aktivita / aktivity, kterou bys rád / a navštěvoval / a?

Polouzavřená otázka.

Graf č. 24 – chybějící aktivity v Ústí nad Orlicí

Celkem **116** respondentům ve městě **nechybí** žádná volnočasová aktivita, kterou by rádi navštěvovali.

Ano označilo **33** respondentů. Znamená to, že jim v Ústí nad Orlicí chybí nějaká volnočasová aktivita / aktivity, kterou(é) by rádi navštěvovali.

Jeden respondent **nevyplnil** položku, můžeme si však myslet, že mu v Ústí nad Orlicí žádná aktivita, kterou by rád navštěvoval nechybí.

Pokud respondenti zvolili možnost „*Ano*“, je jejich odpověď vypsána níže v textu.

Chlapcům 6. ročníku (10) chybí ve městě bobová dráha (2), Mc Donald's (2), bungee jumping (1), jumpark Kolbenka, velký skatepark (1), motokáry (1), skatepark zdarma (1), softball (1), sportovní haly (1).

Dívkám 6. ročníku (4) chybí ve městě další kroužek street dance (1), jumpark, skok z padáku (1), nákupní centrum, kam bych mohla chodit nakupovat (1), obchodní centrum, KFC a Mc Donald's (1).

Chlapcům 7. ročníku (12) chybí ve městě Mc Donald's a KFC (2), nějaký airsoft team (1), cyklistika (1), lanový park (1), motocross (1), motorkářské závody (1), nákupní centrum (1),

paintball (1), parkour hřiště – ne ten parkour s koňmi (1), profi hráčský klub (1), střelnice (1).

Dívkám 7. ročníku (7) chybí ve městě fotografický kroužek (1), hezký park bez odpadků a s klidem (1), nějaké místo pro 13+ bez hlídání (1), nějaké velké obchodní centrum (1), paintball (1), Primark a obchodní centra (1) a zábavní park – autodráhy a planetárium (1). Jedna dívka ze 7. ročníku uvedla, že jí ve městě chybí fotografický kroužek, ale ten tu je a pořádá ho dům dětí a mládeže DUHA.

5.7 Shrnutí průzkumného šetření

Shrnutí průzkumného šetření vyplývá z průzkumných otázek, které jsme si určili na počátku kapitoly (kapitola 5.3 – Cíle a otázky průzkumného šetření).

První průzkumná otázka byla zaměřena na to, kolik volného času mají žáci, kterými činnostmi ho vyplňují, kde a s kým ho nejraději tráví. Na základě získaných dat jsme se dozvěděli, že nejvíce respondentů má svého volného času akorát, přesto mají chlapci na rozdíl od dívek tohoto času o něco více, jelikož v kategorii „hodně“ a „velmi hodně“ měli chlapci vyšší zastoupení těchto odpovědí. Nejvyšší počet činností kategoricky tvoří technologie, za nimi sportovní činnosti. Konkrétní aktivity pak zastupují hraní počítačových her, které mají nejvyšší četnost, dále chození s kamarády ven a chození ven samostatně. Naopak nejnižší počet respondentů se nachází v kategoriích výtvarné činnosti a činnosti spojené se školou. Mezi nejoblíbenější místa patří pobyt doma a u rodinných příslušníků, pobyt venku a na návštěvách u kamarádek / kamarádů. Respondenti tráví nejraději svůj volný čas s kamarády, ale i s rodinou, jelikož rozdíl pořadí mezi nimi tvořila pouze jedna respondentova odpověď ku prospěchu kamarádů. Dívky spíše tráví svůj volný čas s rodinou, chlapci ho raději tráví s kamarády. Co se týká domácích mazlíčků, jejich umístění na 3. pozici může být proto, že respondenti nemusí mít doma žádného domácího mazlíčka, tudíž označili číslem 3 zbývající odpověď, aby byla položka kompletně vyplněná.

Ve druhé průzkumné otázce jsme se respondentů ptali na navštěvování zájmových kroužků ve škole a mimo školu. Z grafu lze zjistit, že respondenti téměř nenavštěvují aktivity, které jim nabízí jejich škola, což může být způsobeno buď nedostatečně pestrá nabídkou činností, nebo nezájmem žáků o kroužky pořádané školou. Ti, kteří školní aktivity navštěvují si nejvíce volí pěvecký sbor Zlatý klíček. Naopak mimoškolní aktivity mají většinové zastoupení v návštěvnosti. Z kategorií jsou hojně navštěvované sportovní kroužky a hudební kroužky. Z konkrétních aktivit nejvíce respondentů chodí do tanečního kroužku, dále skautu, anebo na anglický jazyk. Nejnavštěvovanějším místem mimo školu je obecně Ústí nad Orlicí

a jeho okolí, což může být zapříčiněno faktem, že několik respondentů nebydlí přímo ve městě, ale v blízkých vesnicích, kde mají respondenti své kroužky. Přesně určeným oblíbeným místem jsou sportoviště, zvláště tělocvičny, a až po nich jsou kroužky konané v základní umělecké škole, domě dětí a mládeže a na dalších místech. Při zhodnocení všech navštěvovaných kroužků jsme zjistili, že mezi nejnavštěvovanější kroužky patří sportovní, následně hudební. V otázce, proč respondenti kroužky navštěvují se nejčastěji objevila odpověď pro radost, konkrétně, že je kroužek baví, nebo kategorie zdokonalení se, kde respondenti nejčastěji odpovídali, že se něco chtějí naučit nebo se v něčem rozvíjet. Co se týká ohodnocení kroužků, největší počet získala známka nejlepší – 1, našlo se však i několik známek nejhorších – 5, u nichž byl důvod tohoto hodnocení, že kroužek navštěvují z povinnosti. Dalším odůvodněním, proč respondenti určili kroužku nejhorší známku mohlo být, že si nesprávně přečetli zadání a hodnocení si zaměnili, tudíž nejlepší kroužek ohodnotili nejhorší známkou.

Třetí průzkumná otázka se respondentů ptala na to, kolik volného času jim denně ubírá příprava do školy. Zde největší počet respondentů odpověděl, že příprava do školy jim trvá maximálně 1 hodinu denně. Chlapci přípravě do školy věnují méně času nežli dívky.

Ve čtvrté průzkumné otázce jsme od respondentů zjišťovali jak, a kde tráví svůj volný čas venku s kamarády. Co se týká společných činností s kamarády, získala nejvyšší počet u chlapců oblíbená kategorie sport, za níž následuje především u dívek populární kategorie komunikace. Ze sportovních činností chlapci rádi společně hrají fotbal, jezdí na kolech a koloběžkách, dívky si raději povídají a baví se se svými kamarády. Nejoblíbenější společná místa jsou parky, především park Kociánka, dále sportoviště jako je plavecký bazén a chlapci oblíbený skatepark. Velkou oblibu ze strany dívek mají různá nákupní střediska a obchodní centra. Naopak nejméně respondenti s kamarády chodí ven do přírody.

Pátá průzkumná otázka zjišťovala znalost respondentů o volnočasových organizacích, které působí v jejich městě. Respondenti mají povědomí o volnočasových organizacích, nejvýznamnější je pro ně dům dětí a mládeže DUHA, který vyplnila většina respondentů, další známou volnočasovou organizací je nízkoprahové zařízení Kamin. Je možné, že je tomu tak, protože se Kamin nachází vedle základní školy Třebovská, tudíž ho žáci této školy znají. Nejméně známá je pro respondenty základní umělecká škola Jaroslava Kociána, i přes skutečnost, že její kroužky několik z nich pravidelně navštěvuje.

V šesté průzkumné otázce jsme se dotazovali respondentů na jejich návštěvnost příležitostných akcí pořádaných městem Ústí nad Orlicí.

Mezi nejznámější příležitostné akce patří dle respondentů Město v pohybu. Objevily se zde i další, ale už nebyly v tak velkém zastoupení počtu respondentů, jako tato akce.

Na volnočasové aktivity, které respondenti dělat nemohou, a na důvod proč je nemohou dělat se ptala *sedmá průzkumná otázka*. Většina respondentů zaznačila, že v otázce týkající se aktivit, které dělat nemohou, není žádná taková, kterou by nemohli dělat. Pokud se objevila opačná odpověď, jednalo se nejvíce o florbal, atletiku, plavání, street dance a hru na nástroj, přičemž nejčastějším důvodem, proč nemohou činnosti vykonávat, byly časové důvody, objevily se tu také například zdravotní důvody či věkové důvody a další.

Osmá průzkumná otázka se zaměřovala na chybějící aktivity respondentů ve městě Ústí nad Orlicí.

Většina respondentů odpověděla, že jim v Ústí nad Orlicí nic nechybí. Pokud odpověď byla ano, to znamená, že jim zde něco chybí, nejčastěji se objevovaly fastfoody – konkrétně McDonald's a KFC, dále některým schází obchodní centra nebo různé zábavní parky.

Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zabývala tématem „Trávení volného času žáků 6. a 7. tříd ve městě Ústí nad Orlicí“. Na internetu jsem si zjišťovala, jestli existují nějaké práce zabývající se stejným či podobným tématem, a vyhledala jsem jich mnoho. Jedna z nich dokonce zkoumala trávení volného času přímo ve městě Ústí nad Orlicí, ale ta se týkala věkové skupiny seniorů.

V teoretické části jsem se zaměřila na pojem volný čas a další oblasti s ním spojené, poté na instituce pro výchovu ve volném čase. V kapitole vývojové psychologie jsem popsala vývojové období dítěte staršího školního věku, a poslední kapitola je zaměřena na možnosti trávení volného času ve městě Ústí nad Orlicí.

Praktickou část práce jsem realizovala pomocí dotazníků. Skupinu respondentů tvořilo celkem 150 žáků ze 6. a 7. tříd na dvou základních školách, konkrétně na základní škole Třebovská a na základní škole Komenského, nacházející se v Ústí nad Orlicí. Ze získaných dat jsem zjišťovala, jak tráví tito respondenti svůj volný čas. Většina z nich ho využívá smysluplně a aktivně, k čemuž dopomáhají především volnočasové organizace se svou nabídkou zájmových kroužků nebo škola, kde ale z výsledků vyplývá, že kroužky nemají moc vysokou návštěvnost. Často se objevovaly sportovní aktivity, přesto mě znepokojuje zjištění, že většina respondentů má mezi nejoblíbenějšími aktivitami používání technologií, to znamená počítačů, televize, mobilních telefonů či jiných elektronických zařízení, které dokonce skončily jako nejoblíbenější kategorie aktivit, jenž respondenti nejraději dělají ve svém volném čase, a až za nimi byly činnosti sportovní.

Přestože je nabídka volnočasových kroužků široce a pestře zastoupena, respondenti vymysleli další aktivity, které by v Ústí nad Orlicí uvítali. Tato práce by mohla posloužit právě organizacím, které by mohly své kroužky a aktivity rozšířit o nějaké nové.

Seznam použité literatury

- BENDL, Stanislav. *Vychovatelství: učebnice teoretických základů oboru*. Praha: Grada, 2015, 306 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-4248-9.
- HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. *Psychologický slovník*. Třetí, aktualizované vydání. Praha: Portál, 2015, 774 s. ISBN 978-80-262-0873-0.
- HÁJEK, Bedřich. *Děti, vedoucí, volný čas*. Praha: Institut dětí a mládeže MŠMT ČR, 2004, 120 s. ISBN 80-86784-06-1.
- HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času*. Vyd. 2., aktualiz. Praha: Portál, 2011, 239 s. ISBN 978-80-262-0030-7.
- HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogika volného času*. Praha: Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta, 2003, 105 s. ISBN 8072901281.
- HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004, 173 s. ISBN 8071789275.
- KANTOROVÁ, Jana a Helena GRECMANOVÁ. *Vybrané kapitoly z obecné pedagogiky II*. Olomouc: Hanex, 2010, 182 s. Edukace. ISBN 978-80-7409-030-1.
- KNOTOVÁ, Dana. *Pedagogické dimenze volného času*. Brno: Paido, 2011, 101 s. ISBN 978-80-7315-223-9.
- LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada, 2006, 368 s. Psyché. ISBN 80-247-1284-9.
- PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008, 221 s. ISBN 978-80-7367-423-6.
- PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. Nové, rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2009, 395 s. ISBN 978-80-7367-647-6.
- PŘADKA, Milan, Dana KNOTOVÁ a Jarmila FALTÝSKOVÁ. *Kapitoly ze sociální pedagogiky*. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004, 45 s. ISBN 80-210-3469-6.
- ŘÍČAN, Pavel. *Cesta životem: [vývojová psychologie]: přepracované vydání*. Vyd. 3. Praha: Portál, 2014, 390 s. ISBN 978-80-262-0772-6.
- ŘÍČAN, Pavel a Drahomíra PITHARTOVÁ. *Krotíme obrazovku: jak vést děti k rozumnému užívání médií*. Praha: Portál, 1995, 62 s. ISBN 80-7178-084-7.

ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka, Ivana BINAROVÁ, Kamila HOLÁSKOVÁ, Alena PETROVÁ, Irena PLEVOVÁ a Michaela PUGNEROVÁ. *Přehled vývojové psychologie*. 3., upr. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010, 189 s. Studijní texty. ISBN 978-80-244-2433-0.

VÁŽANSKÝ, Mojmír. *Základy pedagogiky volného času*. 2. dopl. vyd. Brno: Print-Typia, 2001, 175 s. ISBN 80-86384-00-4.

Seznam internetových zdrojů

Vyhláška 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). [Cit. 2019-03-28]. Dostupné na www: <http://www.msmt.cz>.

Vyhláška 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání. [Cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz>.

PROKEŠ, Lukáš. Město Ústí nad Orlicí. In: *ustinadorlici.cz* [online]. © 2019 Město Ústí nad Orlicí [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <https://www.ustinadorlici.cz/cs/mesto/mesto-usti-nad-orlici/o-meste>

PROKEŠ, Lukáš. Sport a volný čas. In: *ustinadorlici.cz* [online]. © 2019 Město Ústí nad Orlicí [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <https://www.ustinadorlici.cz/cs/turista-a-volny-cas/sport-a-volny-cas>

PROKEŠ, Lukáš. Tradiční sportovní akce. In: *ustinadorlici.cz* [online]. © 2019 Město Ústí nad Orlicí [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <https://www.ustinadorlici.cz/cs/turista-a-volny-cas/sport-a-volny-cas/tradicni-sportovni-akce>

PROKEŠ, Lukáš. Obecné informace. In: *ustinadorlici.cz* [online]. © 2019 Město Ústí nad Orlicí [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <https://www.ustinadorlici.cz/cs/turista-a-volny-cas/kultura/obecne-informace>

Klubcentrum Ústí nad Orlicí. In: *klubcentrum.cz* [online]. © 2019 KLUBCENTRUM v Ústí nad Orlicí [cit. 2019-04-09]. Dostupné z: <https://www.klubcentrum.cz>

Městská knihovna Ústí nad Orlicí. In: *knihovna-uo.cz* [online]. © Městská knihovna Ústí nad Orlicí 2014 – 2017 [cit. 2019-04-09]. Dostupné z: <https://www.knihovna-uo.cz>

Kamin. In: *kamin.klubexit.cz* [online]. © 2019 Kamin [cit. 2019-04-09]. Dostupné z: <http://kamin.klubexit.cz>

Základní umělecká škola Jaroslava Kociana Ústí nad Orlicí. In: *zusuo.cz* [online]. [cit. 2019-04-09]. Dostupné z: <http://www.zusuo.cz>

Dům dětí a mládeže DUHA. In: *dsm-usti.cz* [online]. [cit. 2019-04-09]. Dostupné z: <https://www.dsm-usti.cz>

SDH Ústí nad Orlicí I. In: *sdh-usti-nad-orlici-i.webnode.cz* [online]. © 2015 [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: <https://sdh-usti-nad-orlici-i.webnode.cz>

T.J. Sokol Ústí nad Orlicí. In: *sokoluo.cz* [online]. [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: <http://www.sokoluo.cz>

Český rybářský svaz MO Ústí nad Orlicí, Rybářský kroužek. In: *ustectirybari.cz* [online]. ©2019 MO ČRS Ústí nad Orlicí [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: http://www.ustectirybari.cz/?p=p_40&sName=Rybarsky-krouzek

TJ Jiskra Ústí nad Orlicí. In: *jiskraustifotbal.cz* [online]. © 2018 TJ Jiskra Ústí nad Orlicí [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: <http://www.jiskraustifotbal.cz>

Basketbalový klub Ústí nad Orlicí. In: *basket-usti.webnode.cz* [online]. © 2012 [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: <https://basket-usti.webnode.cz>

Klub sportovní gymnastiky Ústí nad Orlicí. In: *sport-gym.estranky.cz* [online]. © 2019 [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: <http://www.sport-gym.estranky.cz>

Šachový klub Ústí nad Orlicí, Šachový kroužek. In: *sachyuo.cz* [online]. [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: https://www.sachyuo.cz/?page_id=175

Klub orientačního běhu Ústí nad Orlicí. In: *kobusti.cz* [online]. © KOB Ústí nad Orlicí [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: <http://www.kobusti.cz>

Skauti a skautky Ústí nad Orlicí. In: *ustino.skauting.cz* [online]. [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: <http://www.ustino.skauting.cz>

Myslivecký kroužek Orlicí, Ústí nad Orlicí. In: *myslivecky-krouzek.webnode.cz* [online]. [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: <https://myslivecky-krouzek.webnode.cz>

Základní škola Třebovská Ústí nad Orlicí. Kroužky. In: *zstrebovska-ustino.cz* [online]. © zš třebovská [cit. 2019-04-12]. Dostupné z: <https://www.zstrebovska-ustino.cz/skola/krouzky/>

Základní škola Třebovská Ústí nad Orlicí. Družina. In: *zstrebovska-ustino.cz* [online]. © zš třebovská [cit. 2019-04-12]. Dostupné z: <https://www.zstrebovska-ustino.cz/skolni-druzina/>

Základní škola Komenského Ústí nad Orlicí. O škole. In: *uokome.cz* [online]. [cit.2019-04-12]. Dostupné z: <http://www.uokome.cz/skola/informace-o-skole.html>

Základní škola Komenského Ústí nad Orlicí. Kroužky. In: *uokome.cz* [online]. [cit.2019-04-12]. Dostupné z: <http://www.uokome.cz/krouzky/krouzky.html>

Seznam zkratek

DDM – dům dětí a mládeže

LKUO – letecký klub Ústí nad Orlicí

LMK Junior klub – klub leteckých modelářů

PC – počítač

PS – Playstation

SDH – sbor dobrovolných hasičů

SNK – sdružení nezávislých kandidátů

SVČ – středisko volného času

TJ – Tělovýchovná jednota

TTC – Table Tennis Club

ÚO – Ústí nad Orlicí

YMCA / YWCA – Young Men's Christian Association / Young Women's Christian Association

ZŠ – základní škola

ZUŠ – základní umělecká škola

Seznam grafů

Graf č. 1 Složení respondentů

Graf č. 2 Rozdělení respondentů podle ročníku

Graf č. 3 Rozdělení respondentů podle volného času

Graf č. 4 Přehled nejoblíbenějších aktivit

Graf č. 5 Přehled nejoblíbenějších míst

Graf č. 6 Trávení volného času podle oblíbenosti – rodina

Graf č. 7 Trávení volného času podle oblíbenosti – kamarádi

Graf č. 8 Trávení volného času podle oblíbenosti – domácí mazlíčci

Graf č. 9 Trávení volného času podle oblíbenosti – jiné

Graf č. 10 Školní zájmové kroužky

Graf č. 11 Mimoškolní zájmové kroužky

Graf č. 12 Název mimoškolních zájmových kroužků

Graf č. 13 Místo konání mimoškolních zájmových kroužků

Graf č. 14 Název všech navštěvovaných zájmových kroužků

Graf č. 15 Důvod navštěvování zájmových kroužků

Graf č. 16 Ohodnocení zájmových kroužků

Graf č. 17 Příprava do školy

Graf č. 18 Nejoblíbenější aktivity s kamarády venku

Graf č. 19 Nejoblíbenější místa s kamarády venku

Graf č. 20 Znalost volnočasových organizací

Graf č. 21 Navštěvování příležitostných akcí

Graf č. 22 Vykonávání volnočasových aktivit

Graf č. 23 Aktivity, které dělat nemůžu

Graf č. 24 Chybějící aktivity v Ústí nad Orlicí

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 Proč respondenti nemohou aktivity dělat (chlapci 6. ročník)

Tabulka č. 2 Proč respondenti nemohou aktivity dělat (dívky 6. ročník)

Tabulka č. 3 Proč respondenti nemohou aktivity dělat (chlapci 7. ročník)

Tabulka č. 4 Proč respondenti nemohou aktivity dělat (dívky 7. ročník)

Seznam příloh

Příloha č. 1 Dotazník o volném čase ve městě Ústí nad Orlicí

Příloha č. 1 Dotazník o volném čase ve městě Ústí nad Orlicí

Dobrý den,

jmenuji se Barbora Aligerová a jsem studentkou Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Ráda bych Vás požádala o vyplnění dotazníku, který poslouží jako podklad pro praktickou část mé bakalářské práce na téma: „Trávení volného času žáků 6. a 7. tříd ve městě Ústí nad Orlicí“. Tento dotazník je zcela anonymní a k jednotlivým výsledkům nebude mít žádná další osoba přístup. Vyhodnocení dotazníků a jeho konečné výsledky budou prezentovány v již zmíněné práci. Velký význam má pravdivost odpovědí.

Děkuji Vám za spolupráci,

Barbora Aligerová

1. Pohlaví

Dívka Chlapec

2. Třída

6. třída 7. třída

3. Volného času mám... Zakroužkuj číslo na škále.

1	2	3	4	5
Velmi málo	Málo	Akorát	Hodně	Velmi hodně

4. Napiš 3 činnosti, které nejraději děláš ve svém volném čase?

- 1.
- 2.
- 3.

5. Můžeš napsat 3 místa, kde nejraději trávíš svůj volný čas?

- 1.
- 2.
- 3.

6. S kým nejraději trávíš volný čas? Podívej se na následující možnosti, a pokud Ti tam něco chybí, tak to dopiš na volný řádek. Následně prosím všechny odpovědi seřaď podle toho, s kým nejraději trávíš svůj volný čas. (1 – trávím nejraději, 3 – trávím nejméně rád/a).

- Rodina
- Kamarádi
- Domácí mazlíčci
- Jiné: _____

7. Navštěvuješ nějaký zájmový kroužek/zájmové kroužky pořádaný(é) vaší školou?

a) ano, napiš jaký(é):

b) ne

8. Navštěvuješ nějaký zájmový kroužek/zájmové kroužky, který(é) je/jsou mimo školu?

a) ano

b) ne

- pokud jsi zakroužkoval/a „za b) ne“, **neodpovídej** prosím na následující otázku **číslo 9**

9. Jak se jmenuje a kde se nachází zájmový kroužek/zájmové kroužky, který(é) navštěvuješ a je/jsou mimo školu?

10. V tabulce zhodnot' všechny zájmové kroužky, které navštěvuješ (ve škole i mimo školu).

Název kroužku	Proč kroužek navštěvuji?	Jak se mi v kroužku líbí? (Ohodnot' známkou jako ve škole, 1 – nejlepší, 5 – nejhorší)

11. Kolik tvého volného času denně Ti ubírá příprava do školy? (domácí úkoly, učení se na předměty)?

- a) nepřipravuji se vůbec
- b) maximálně 1 hodinu
- c) maximálně 2 hodiny
- d) maximálně 3 hodiny
- e) více než 3 hodiny

12. Jistě máš nějakého kamaráda/kamarády. Když jdete společně ven, co nejčastěji děláte? A jaká místa v Ústí nad Orlicí máte nejraději, kam se dá chodit?

13. Znáš ve městě Ústí nad Orlicí nějaké volnočasové organizace, které pracují s dětmi a mládeží? Jaké?

14. Navštěvuješ nějaké příležitostné akce, které město Ústí nad Orlicí pořádá? Jaké to jsou?

15. Je nějaká volnočasová aktivita/aktivity, kterou(é) bys chtěl/a dělat, ale nemůžeš? Která(é) to je/jsou? Proč ji/je nemůžeš dělat?

16. Chybí Ti ve městě Ústí nad Orlicí nějaká volnočasová aktivita/aktivity, kterou bys rád/a navštěvoval/a?

a) ano, napiš která(é):

b) ne

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Barbora Aligerová
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	Mgr. Pavla Vyhnálková, Ph.D.
Rok obhajoby:	2019

Název práce:	Trávení volného času žáků 6. a 7. tříd ve městě Ústí nad Orlicí.
Název v angličtině:	Spending leisure time of pupils in sixth and seventh grade in the town Ústí nad Orlicí.
Anotace práce:	Tato bakalářská práce je zaměřena na trávení volného času žáků 6. a 7. tříd ve městě Ústí nad Orlicí. V teoretické části jsou pojmy jako volný čas a další oblasti s ním spojené, dále instituce pro výchovu ve volném čase, vývojové období dítěte staršího školního věku a obecné informace o Ústí nad Orlicí. V praktické části je zkoumáno, jak tráví svůj volný čas žáci 6. a 7. tříd na dvou základních školách v Ústí nad Orlicí.
Klíčová slova:	Volný čas, výchova a volný čas, vývojová psychologie staršího školního věku, volnočasové instituce a Ústí nad Orlicí.
Anotace v angličtině:	This bachelor thesis is focused on spending leisure time of pupils in sixth and seventh grade in the town Ústí nad Orlicí. In the theoretical part are concepts such as leisure time and other concepts which are associated with this word. Next chapters are about institutions for education in leisure time, development period of middle school age and general informations about Ústí nad Orlicí. In the practical part is researched, how the pupils of sixth and seventh grade in two primary schools in Ústí nad Orlicí spends their leisure time.
Klíčová slova v angličtině:	Leisure time, education and leisure time, developmental psychology of middle school age, leisure institutions and Ústí nad Orlicí.
Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1 Dotazník o volném čase ve městě Ústí nad Orlicí
Rozsah práce:	71 stran
Jazyk práce:	český